

תוכנית העשרה חינוכית ניצנים כיתות א' – ב'

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף בכיר יסודי
תוכנית הצהרונים הלאומית

הרפתקאות במצולות

בתוכנית זו
משולבת פעילות
ליום איכות הסביבה
הבינלאומי

תוכנית ההעשרה שלפניכם מיועדת להפעלה במסגרת צהרוני ניצנים בכיתות א' - ב'. התוכנית כוללת מערכי פעילויות יומיים. כל מערך כולל פעילות לפתיחת היום, פעילות העשרה חינוכית ופעילות לסיום היום. בתוכנית משולבים: סיפורים, משחקים, פרויקטים אמנותיים ודיונים קבוצתיים כדי לחזק את הנושא, תוך קידום יצירתיות ופיתוח מיומנויות חברתיות. הפעילויות יתמקדו במתן ביטוי אישי ובחירה לתלמידים. התלמידים שותפים, פעילים, מעורבים ומשפיעים. הנושא המרכזי של תכנית זו הוא

"הרפתקאות במצולות"

התוכנית "הרפתקאות במצולות" מזמינה את התלמידים למסע חווייתי, חקרני ורב-תחומי אל תוך עולם תת-ימי עשיר ומרתק. במהלך התוכנית ייחשפו התלמידים למגוון יצורים ימיים, מערכות אקולוגיות, תופעות טבע ותהליכים סביבתיים, תוך פיתוח סקרנות, חשיבה יצירתית, כישורי חקר ויכולות חברתיות.

התוכנית משלבת למידה חווייתית הכוללת משחק, תנועה, יצירה, דרמה, מוזיקה והתנסות חושית, ומעודדת למידה פעילה מתוך חוויה אישית וקבוצתית.

ידע:

היכרות עם בעלי חיים ימיים וסביבת חייהם
הבנת מושגים בסיסיים במדעי הטבע (מים, עומק, אור, שרשרת מזון)
מודעות לשמירה על הסביבה הימית

מיומנויות:

מיומנויות חקר והתבוננות
חשיבה יצירתית ודמיון
עבודה בקבוצה ושיתוף פעולה
יכולות הבעה (תנועה, שפה, יצירה)

ערכים:

שמירה על הטבע והסביבה
אחריות אישית וקבוצתית
סקרנות ואהבת הלמידה

הפרוייקט מבוצע ע"י חברת אקסיומה הישגים בהשכלה עבור היחידה לתוכניות משלימות למידה, משרד החינוך
תוכן ועיצוב גרפי: הגר אורן

תוכן העינינים

שבוע ראשון - מגלים במעמקים

שבוע שני - אוצרות הטבע במצולות

שבוע שלישי - בעלי חיים מיוחדים

שבוע רביעי - הרפתקאות
מתחת לפני הים

קישור לסרטון מופלא שילווה אתכם לאורך החודש על מצולות הים.
מראות נפלאים מתחת לפני הים עם מוזיקה נעימה.

שבוע ראשון

מגלים במעמקים

יום ה'	יום ד'	יום ג'	יום ב'	יום א'	
יום איכות הסביבה הבינלאומי	צף או שוקע?	מה אוכלים בים?	חיות במצולות	יוגלה	מפגש פתיחה והתכנסות
ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים
מלוכלך או נקי?	צלילים במצולות	שרשרת המזון	בעלי החיים בים	מה זה מצולות?	פעילות העשרה חינוכית
גלגל הצלה	תזמורת דגים	תופסת שרשרת המזון	מי אני?	ים גדול ים קטן	פעילות סיום

למובילים:

*יש לשים לב כאשר נכנסים לקישורים של שירים או סיפורים ביוטיוב במידה ויש פרסומות יש לדלג עליהן לפני הצפייה עם התלמידים. אין לאפשר לתלמידים לצפות בפרסומות

פעילות פתיחה – יוגלה

עזרים:

מחשב / רמקולים

פתיח יוגלה

קלפי יוגלה

מוסיקת טבע

מהלך הפעילות:

נפתח את השבוע בפעילות יוגה שקטה ומרגיעה, שמטרתה לאפשר לתלמידים מעבר הדרגתי משעות הבוקר לשהות בצהרון, חיבור לגוף, נשימה וריכוז.

נשמיע את מוזיקת הפתיח ונזמין את התלמידים לשבת על הארץ במעגל, רגליים משולבות, גב זקוף וידיים מונחות על הברכיים.

נבקש מהתלמידים להקשיב להנחיות ולבצע את התנועות יחד.

יש להקפיד על דיבור בקול רך, איטי ושקט. (נשמיע ברקע בשקט את המוסיקה הנעימה.) נתחיל בתרגילים הבאים:

"שלוש": ננחה את התלמידים לקחת שלוש נשימות עמוקות ואיטיות:

שאיפה דרך האף, עצירה קלה של הנשימה, נשיפה איטית דרך הפה לאחר כל שאיפה נבקש לספור בלב עד שלוש, ולהוציא את האוויר לאט.

"שתיים": ננחה את התלמידים לקחת עוד שתי נשימות עמוקות ואיטיות:

להרים את שתי הידיים מעלה, לצדי האוזניים

למתוח את הגוף ולספור לאט עד שתיים.

כעת נוריד את הידיים באיטיות וניקח שתי נשימות עמוקות נוספות.

"אחת": ננחה את התלמידים לקחת נשימה אחת עמוקה,

ולהושיט את הידיים קדימה ואז לחבק את עצמם חיבוק חזק,

כאשר הגוף מוטה מעט לפנים והראש משוחרר.

לאחר כ-3 דקות של נשימות ומתיחות, נציג לתלמידים קלפי יוגה עם תנוחות פשוטות וברורות. נזמין תלמידים שמעוניינים להדגים תנוחה אחת.

לאחר מכן נחלק את התלמידים לקבוצות קטנות (כחמישה תלמידים בקבוצה) כל קבוצה תיקח קלף יוגה אחד ותלמידי הקבוצה יתנסו יחד בביצוע התנוחה:

החזקה של מספר שניות - שחרור - חזרה נוספת על התנוחה

נבקש לשים לב לנשימה בזמן הביצוע. (נשימות עמוקות ואיטיות)

הקבוצות תחלפנה קלפים עד שכל הקבוצות תתנסנה בכל התנוחות.

נסיים את פעילות יוגלה בישיבה מזרחית על הארץ:

גב זקוף, כתפיים משוחררות, עיניים עצומות.

ננחה את התלמידים לקחת חמש נשימות עמוקות,

לאחר הנשימה האחרונה נזמין לפתוח עיניים לאט,

להתמתח קלות ולהתחיל את השבוע בתחושה נעימה ורגועה.

פעילות העשרה חינוכית – מה זה מצולות?

הכנה מראש:

קופסה סגורה עם חור קטן
בתוכה: פנס קטן/חפץ מפתיע
להכין 3 אזורים בצהרון:
אזור מואר מאוד
אזור חצי חשוך
אזור חשוך (אפשר פינה עם בד שחור)

עזרים:

מחשב / מקרן / רמקולים
אל בד כחול
מחשב / רמקולים
קישור לצלילי ים
תמונות של בעלי חיים ימיים
פנס
קופסה מסתורית
תמונות של ים רדוד מול עמוק

מהלך הפעילות:

נפרוש אל בד כחול ונשאל:
מה אתם חושבים שיש מתחת לים? נקשיב לתשובותיהם.

נציג לתלמידים את תמונות בעלי החיים
נשאל מספר שאלות להכרות: איפה הם חיים? כיצד הם נעים?

היום אנחנו מתחילים מסע חדש...
מסע למקום שלא הרבה אנשים מגיעים לשם...
בקול שקט:
מקום עמוק... חשוך... ומלא סודות

נשאל את התלמידים:
מי חושב שהוא יודע מה יש עמוק עמוק בתוך הים? (דגים, כרישים, חושר)
אתם צודקים אבל יש שם דברים הרבה יותר מפתיעים, רוצים לראות?

נציג בפני התלמידים את הקופסה
נספר להם כי יש לנו כאן משהו שהגיע מהמעמקים...
אבל אסור לפתוח — רק להציץ ולנסות לנחש.

נזמין את התלמידים שמעוניינים להציץ דרך החור ונשאל בסוף: מה ראיתם?
תגובות אפשריות של התלמידים אולי תהיינה: לא רואים, משהו מוזר, כהה, חשוך
נאמר להם כי זה בדיוק העניין... במעמקים לא תמיד רואים ברור.

נצביע על שלושת האזורים השונים שהכנו בצהרון:
זה הים ליד החוף — יש אור
זה קצת יותר עמוק — פחות מואר
וזה... המעמקים — המצולות (אם רוצים להגיע לשם צריך...לצלול) ושם ממש חשוך
כי קרני השמש לא מגיעות לשם.

נזמין את התלמידים לעבור בין האזורים:
נשאל בכל אזור:
מה אתם מרגישים פה?
ככל שיורדים עמוק - נהיה חשוך יותר

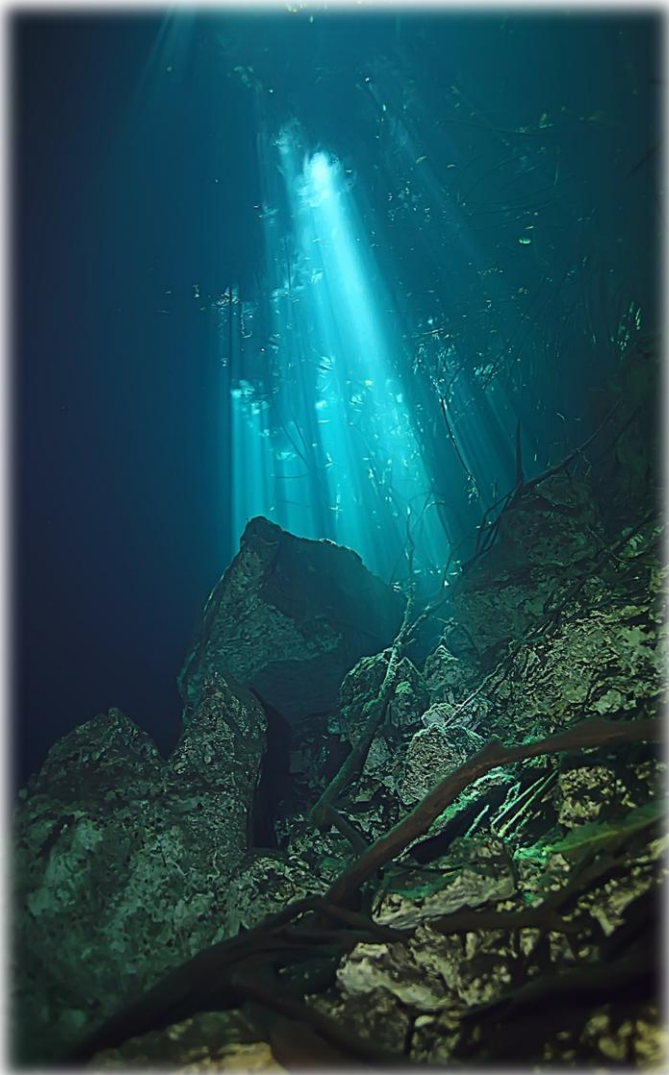
אז מה זה בעצם מצולות הים?
נאפשר לתלמידים לענות

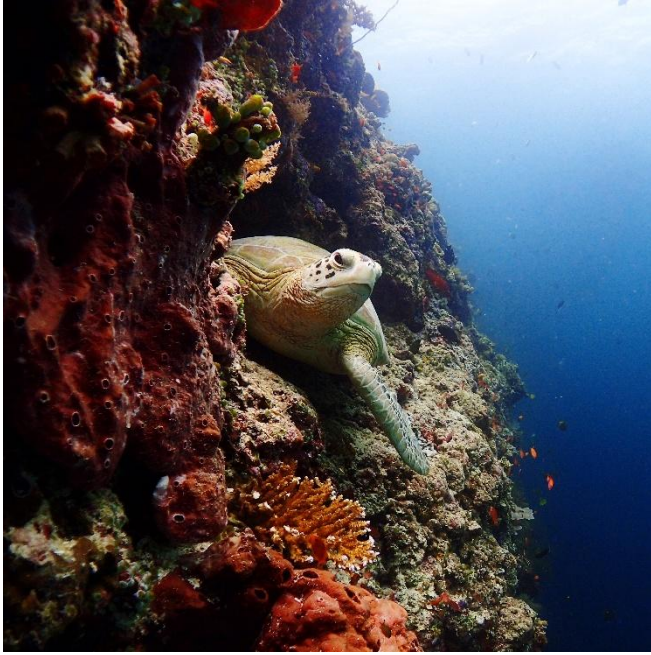
נסכם: מצולות הים זה המקום הכי עמוק בים
כמעט אין שם אור, יש שם לחץ חזק מאוד
וחיים שם בעלי חיים מיוחדים מאוד.

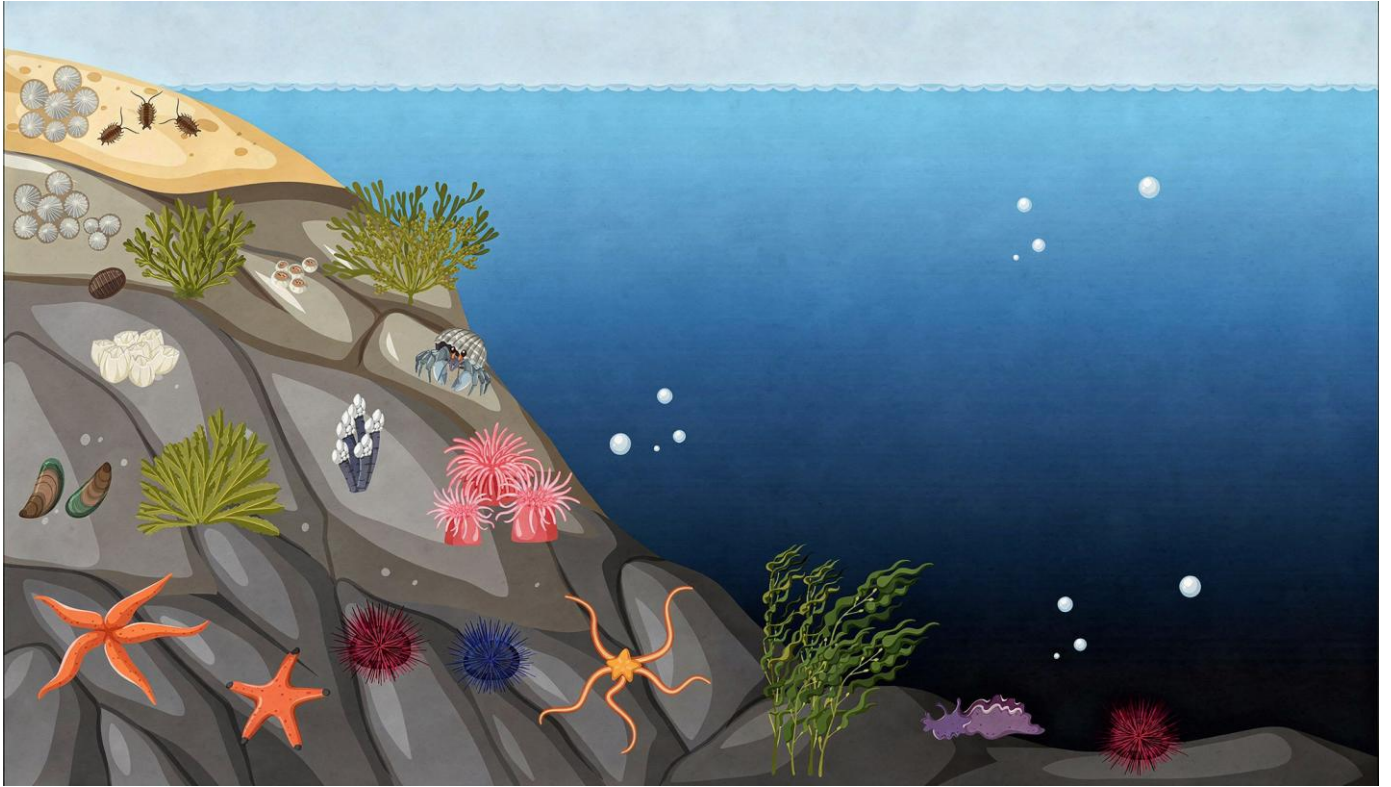
אפשר לשאול את התלמידים
האם ביקרו במקומות שונים בארץ או בעולם.
וראו בעלי חיים תת ימיים מיוחדים.

בואו נפעיל את הדימיון:
אם הייתם יצור שחי במעמקים...
איך הייתם נראים?

הים הוא לא רק מה שאנחנו רואים למעלה
יש עולם שלם, עמוק ומסתורי מתחת...
ואנחנו עומדים לגלות אותו יחד.

פעילות סיום – ים גדול ים קטן

נסיים את היום המשחק משעשע העוזר להכיר ולהבחין בין סוגי מקווי מים

עזרים:

(לא חובה) כרטיסים עם שמות/תמונות של מקווי מים

מהלך הפעילות:

מושגים שהתלמידים ילמדו דרך המשחק

ים גדול: ים, אוקיינוס

ים קטן (מקווי מים קטנים יותר):

אגם, נהר, נחל, ימה

בואו נכיר כמה מקווי מים –

ים -

מקווה מים גדול מאוד עם הרבה מים מלוחים. בים יש גלים, חול, צדפים ודגים.

אגם -

מקום עם מים שנמצא בתוך היבשה. המים באגם בדרך כלל שקטים יותר.

נהר -

זרם גדול של מים שזורם ממקום למקום. הנהר נוסע בדרך ארוכה עד שהוא מגיע לים או לאגם.

נחל -

זרם מים קטן יותר מנהר. לפעמים יש בו הרבה מים ולפעמים מעט, ובחורף הוא יכול להתמלא.

נספר כי אנחנו הולכים לשחק משחק תנועה מיוחד

אבל צריך להקשיב היטב ולהיות מרוכזים.

נכיר לתלמידים את סוגי מקווי המים בקצרה – אפשר להציג תמונות ולשאול את התלמידים האם ביקרו במקומות האלה. (ים, אגם, נהר וכדומה) נתחיל במשחק:

כשאנחנו אומרים "ים גדול" - אתם קופצים רחוק וקפיצה גדולה

כשאנחנו אומרים "ים קטן" - אתם קופצים קפיצה קטנה במקום

אפשר לשנות את הקצב והמהירות תוך כדי משחק.

עכשיו זה נהיה מעניין יותר...

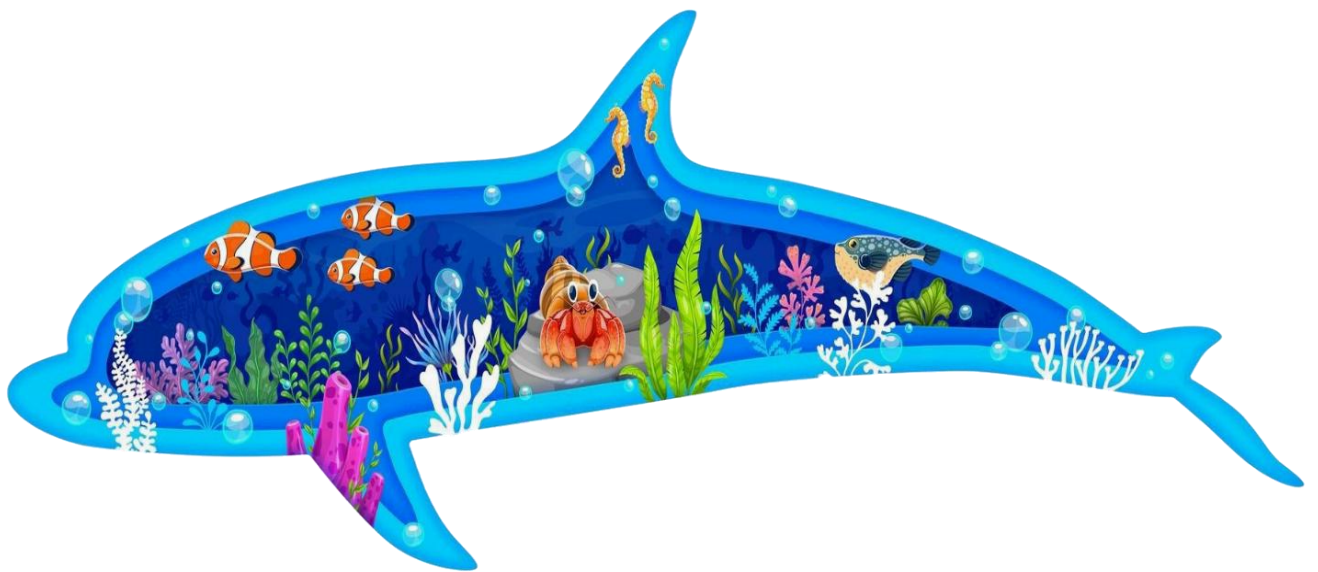
אני לא תמיד אגיד ים גדול או קטן — אני אגיד שמות של מקומות מים

ואתם צריכים לחשוב לבד איזו תנועה לעשות.

אם זה מקום גדול מאוד - תנועה של ים גדול
אם זה קטן - תנועה קטנה.
קריאות לדוגמה:

אוקיינוס! - התלמידים אמורים לעשות תנועה גדולה
ים - אגם - נהר - נחל - שלולית (אפשר להכניס בצחוק)

היום למדנו שלא כל מקווי המים הם אותו דבר
יש מקווי מים גדולים מאוד כמו אוקיינוס
ויש קטנים יותר כמו אגם ונחל
וכל אחד מהם חשוב לעולם שלנו.

פעילות פתיחה – חיות במצולות

עזרים:

מחשב / רמקולים / מקרן

קישור לסרטון הכרות עם בעלי חיים במצולות

מהלך הפעילות:

נפתח את היום בצפייה בסרטון עם בעלי החיים השונים כהכנה למשחק שנשחק בהמשך.
אפשר לשאול את התלמידים איזה מהחיות הם פגשו במציאות.

פעילות העשרה חינוכית –

בעלי החיים בים

עזרים:

בריסטולים / קרטון עבה

טושים / צבעים

מספריים

דבק

רצוי מכשיר למינציה או ניילון דבק לשמירה על הקלפים לשימוש חוזר.

כל תלמיד יכין 10 זוגות של קלפים זהים

דוגמות לחיות:

דג

כריש

תמנון

צב ים

מדוזה

סוסון ים

לוויתן

כוכב ים

מהלך הפעילות:

היום אנחנו יוצרים משחק משלנו - משחק זיכרון של חיות ים כל תלמיד ותלמידה יכינו לעצמם משחק זיכרון.

נתחיל בחלוקת הכרטיסים - כל תלמיד מקבל 2 כרטיסים ננחה את התלמידים שעל שני הכרטיסים צריך לצייר אותו דבר. (לא מדוייק אלא אותו בעל חיים)

הסבר: אם ציירתם כריש, ציירו גם בכרטיס השני כדי שנוכל למצוא זוג. רצוי לרשום את שם התלמיד על הקלפים מאחור. כדי שהמשחק יחזיק הרבה זמן – נניילן את הקלפים.

בכל פעם שהתלמידים מסיימים זוג קלפים המובילים יסדרו אותם בתוך דף הלמינציה (רצוי לרשום את שם התלמיד על הדף ועל הקלפים)

איך משחקים:

כשהקלפים שלנו מוכנים נוכל לשחק בהם ביחד.

נזמין את התלמידים להתחלק לזוגות כל אחד יושב מול חברו עם הקלפים שלו. שימו לב שיש שמות על הקלפים שכל אחד יוכל לאסוף את שלו בסוף המשחק. ננחה את התלמידים לערבב את כל הקלפים כשהם הפוכים על הרצפה/שולחן.

המטרה שלנו היא למצוא זוגות של חיות ים.
כל פעם תלמיד אחד הופך שני קלפים
אם זה אותו בעל חיים - הוא מצא זוג ושומר אותו
אם זה לא אותו דבר - מחזירים לאותו מקום
אפשר להתחלק לקבוצות קטנות ולשחק יחדיו.

פעילות סיום – מי אני?

עזרים:

מחשב רמקולים
שיר קצבי שהתלמידים אוהבים ברקע (או שיר שקשור לים)

מהלך הפעילות:

לסיום היום נשחק משחק משעשע.
נדגים לתלמידים כיצד נותנים רמז באצבעות אם זו מילה אחת או שתיים
ואז מדגימים מילה ראשונה ואז מילה שנייה.

פעילות פתיחה – מה אוכלים בים?

מהלך הפעילות:

בעוד זמן קצר אנו יושבים לאכול את ארוחת הצהריים.
מה אוכלים בעלי החיים הימיים? גם להם יש ארוחת צהריים בצהרון?
יש להם חנות לאוכל מתחת לים? איך הם משיגים את האוכל שלהם?
תוך כדי בדיקת הנוכחות נזמין את התלמידים שקראנו בשמם לענות מה הם חושבים
מה אוכלים בים?

פעילות העשרה חינוכית – שרשרת המזון

הכנה מראש:

להכין כרטיסים/תמונות של:
אצה (צמח ימי)
דג קטן
דג גדול
כריש

עזרים:

תמונות/כרטיסים של בעלי חיים
חוט/סרט
אל בד כחול (לאווירה)
מחשב/מקרן (לא חובה – אפשר להציג תמונות)

מהלך הפעילות:

נפרוש אל בד כחול ונאמר לתלמידים:
היום נלמד משהו חשוב מאוד על איך החיים עובדים בתוך הים

נשאל:

מה לדעתכם דגים אוכלים?
נקשיב לתשובות התלמידים

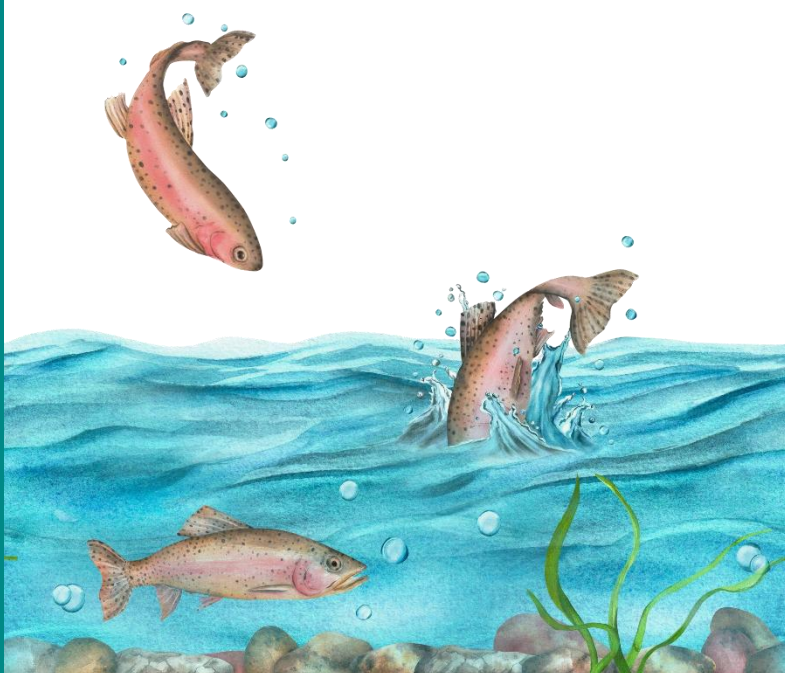
נציג את הכרטיסים אחד אחד:
אצה – זה צמח שגדל בים

דג קטן
דג גדול
כריש

נשאל:

מה אתם חושבים שכל אחד מהם אוכל?
מי אתם חושבים אוכל את מי?

נאפשר לתלמידים לענות ולנסות לסדר.

נבחר ארבעה תלמידים ונחלק להם תפקידים:
אצה / דג קטן / דג גדול / כריש
נזמין אותם לעמוד בשורה
נסביר:

האצה לא אוכלת – היא גדלה מהשמש
הדג הקטן אוכל את האצה
הדג הגדול אוכל את הדג הקטן
והכריש אוכל את הדג הגדול

נבקש מהתלמידים שיחזיקו ידיים ונאמר: זו נקראת שרשרת מזון
נשאל: מה יקרה אם נוציא את הדג הקטן?
נוציא את התלמיד מהשורה.
ונשאל:
מה יקרה עכשיו?

תגובות אפשריות:
לדג הגדול יותר אין אוכל

הכל משתנה.

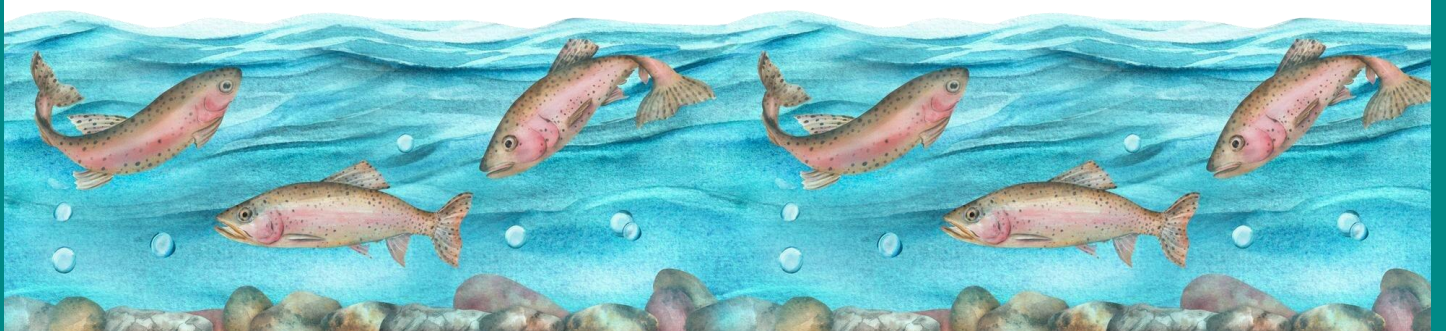
נחזק ונאמר: בדיוק – הכל קשור אחד לשני
נאפשר לעוד תלמידים להתנסות בתפקידים.

נשאל: האם זה קורה גם במצולות?
כן, אבל לפעמים עם יצורים אחרים

נסכם:

שרשרת המזון היא הדרך שבה כל יצור חי מקבל מזון
וכל יצור תלוי במישהו אחר
בים – כולם מחוברים אחד לשני

לבוגרים אפשר להוסיף שלבים נוספים כמו: פלנקטון, לויתן
או לבקש מהתלמידים לבנות שרשרת מזון בעצמם.

פעילות סיום – תופסת שרשרת המזון

עזרים:

כרטיסים/מדבקות עם תפקידים:

דג קטן / דג גדול / כריש

(אפשר גם בלי כרטיסים – רק בהסבר בעל פה)

מהלך הפעילות:

עכשיו נשחק משחק תופסת מיוחד – תופסת שרשרת המזון

נסביר את החוקים:

יש שלושה תפקידים:

דג קטן

דג גדול

כריש

נחלק תפקידים לתלמידים ונסביר:

הכריש תופס את הדגים הגדולים

הדגים הגדולים תופסים את הדגים הקטנים

הדגים הקטנים לא תופסים – רק בורחים

נדגים עם כמה תלמידים.

לפני שנתחיל את המשחק נזכיר כי לתפוס זה אומר להניח יד על הכתף.

במהלך המשחק אפשר להחליף תפקידים בין התלמידים

אפשר להוסיף "אצה" – תלמידים שלא זזים

והדגים הקטנים צריכים להגיע אליהם

נסכם ונאמר כי ראינו שגם במשחק – כמו בים

כל אחד קשור למישהו אחר, יש מי שרודף ויש מי שבורח

וזה חלק משרשרת המזון.

פעילות פתיחה – צף או שוקע?

עזרים:

קערה שקופה עם מים

חפצים שונים: אבן, פקק, כפית, עלה, פלסטיק קטן, גומייה וכדומה

מגבת קטנה

מהלך הפעילות:

החודש אנו מתמקדים בחיים במצולות הים – אך בים חלק מהדברים שוקעים וחלקם צפים. יש גם בעלי חיים שיכולים לחיות רק מתחת למים ויש כאלה שצריכים לצוף מעל המים כדי לנשום.

נערוך ניסוי קטן על דברים ששוקעים בים ודברים שצפים. נציג לתלמידים קערה עם מים, נרים חפץ (למשל אבן) ונשאל:

מה אתם חושבים – זה יצוף או ישקע?

נקשיב לתשובות התלמידים

נכניס את החפץ למים ונבדוק יחד.

נמשיך עם חפצים נוספים:

פקק / עלה / כפית

לפני כל חפץ נשאל:

מה אתם חושבים שיקרה? אפשר לשאול גם מדוע לדעתם זה יקרה?

נאפשר לתלמידים לנחש ונבדוק יחד.

נשאל: מה צף? מה שוקע? ננסה לכוון: קל / כבד, חומרים שונים

נבין יחדיו כי יש דברים שצפים על המים

ויש דברים ששוקעים למטה

וככה גם בים – לא כל דבר נשאר למעלה.

את הבוגרים אפשר לשאול למה זה קורה ולתת לתלמידים להציע הסברים.

פעילות העשרה חינוכית –

צלילים בין הגלים

הכנה מראש:

להכין חפצים שמפיקים צלילים:
קוס מים, קש, פעמון קטן, קופסה

עזרים:

מחשב / רמקולים
כלי הפקת צלילים
אל בד כחול

קישור לקטע עם צליל של גלים

קישור לקטע עם קולות של ליוויתן

קישור לקטע עם קולות של מים זורמים

קישור לקטע עם קולות של דולפינים

קישור לקטע עם קולות של בועות מתחת למים

מהלך הפעילות:

נפרוש אל בד כחול ונאמר: כשאנחנו בתוך המים... לא תמיד רואים אבל כמעט תמיד שומעים
נשאל את התלמידים: איזה קולות לדעתכם יש בים? נקשיב לתשובות

נשמיע צליל ראשון (גלים)

ונשאל: כמו מה זה נשמע לכם?

לפעמים כדי להתרכז בשמיעה ובהאזנה לצלילים מומלץ לעצום עיניים מי שרוצה
נמשיך עם קולות נוספים.

נספר לתלמידים כי במים הקול עובר אחרת — לפעמים אפילו יותר רחוק.

נשאל:

איך בעלי חיים ימיים מדברים אם אין מילים?
נקשיב לרעיונות התלמידים

קעת נתנסה יחדיו.

נחלק לתלמידים חפצים שונים ונאמר להם שעכשיו ניצור קולות של ים

ננחה:
איך נשמע בעינכם גל?
איך נשמע דג?
איך נשמע ים רגוע? וסוער?

נאפשר לתלמידים להתנסות
נעצור ונשאל:
איזה צליל הכי מזכיר ים?

גם במעמקים – בעלי החיים משתמשים בקולות כדי לתקשר
הים הוא לא באמת שקט, יש בו קולות שונים
והם עוזרים לבעלי החיים להבין אחד את השני.

פעילות סיום – תזמורת דגים

עזרים:

החפצים מהפעילות הקודמת
אפשר להוסיף כלי נגינה פשוטים

מהלך הפעילות:

לסיום היום נהפוך לתזמורת של הים

נחלק תפקידים: (רק לדוגמה)
קבוצת גלים
קבוצת דגים
קבוצת בועות

ננחה כל קבוצה איזה צליל להפיק ונבקש מהם לנסות בעזרת החפצים וכלי הנגינה
להגיע לצליל המתאים.
לדוגמה:

גלים – תנועות ידיים עם צליל "שששש"
דגים – נקישות קלות
בועות – צלילים קטנים עם הפה

עכשיו כשכל קבוצה מצאה את הצליל שלה נרכיב את התזמורת.
המובילים "ינצחו" על התזמורת ויסמנו לכל קבוצה מתי להצטרף.
נתרגל יחד

אפשר לשנות מקצבים: מהר / לאט / חזק / חלש

אפשר להזמין תלמידים שמעוניינים להיות המנצח.

פעילות פתיחה –

יום איכות הסביבה הבינלאומי

היום נכיר לתלמידים את המשמעות של יום איכות הסביבה בצורה פשוטה, רגשית וחוייתית, בתקווה לעורר תחושת אחריות ואכפתיות כלפי העולם שבו אנו חיים.

עזרים:

כדור (עדיף כחול / גלובוס אם יש)

שקית עם "זבל נקי" (בקבוק ריק, עטיפה, נייר)

אלבד כחול / ירוק לפריסה על הרצפה

מהלך הפעילות:

נפרוש את הבד במרכז החדר ונאמר בקול רגוע:

היום יש לנו יום מיוחד מאוד... יום שמציינים אותו בכל העולם.

נרים את הכדור ונאמר כי הכדור הזה הוא כדור הארץ שלנו – המקום שבו אנחנו גרים.

נשאל את התלמידים: מי גר בכדור הארץ? (אנחנו, בעלי חיים, עצים)

נכון מאוד, אנחנו לא לבד כאן – יש כאן חיות, צמחים, ים, אוויר...

וכולם צריכים שהעולם יהיה נקי ובריא.

היום הזה נקרא יום איכות הסביבה הבינלאומי.

נשאל: מה זה לדעתכם "סביבה"?

העולם, הטבע, העיר בה אנו גרים, השכונה שלנו, המשפחה שלנו, הצהרון שלנו)

נכון מאד, סביבה זה כל מה שמסביבנו וגם האוויר שאנחנו נושמים, המים שאנחנו שותים,

האדמה, העצים והים.

נוציא את שקית ה"זבל" ונראה לתלמידים:

מה זה? איפה זה צריך להיות? (זבל, בפח)

נניח חלק מהזבל על הבד ונשאל: מה יקרה אם כל העולם יהיה מלא בזבל כזה?

(יהיה מלוכלך, חיות ייפגעו, יהיה ריח לא נעים)

נכון מאוד. זו הסיבה בדיוק למה יש יום מיוחד כזה – כדי להזכיר לנו לשמור על העולם.

היום אנחנו נהיה שומרי הסביבה

נלמד איך לעזור לעולם להיות נקי, נעים ובריא לכולם.

פעילות העשרה חינוכית – מלוכלך או נקי?

נערוך ניסוי חקר להבנת השפעת זיהום על מי הים.

הכנה מראש:

נכין 2 קערות שקופות, אחת עם מים נקיים השנייה עם מים + אדמה + חתיכות נייר קטנות הכינו כוס גדולה וערבבו בתוכה שמן וכף קקאו על מנת לקבל תערובת הנראית כמו נפט.

עזרים:

2 קערות

כפית

ניירות קטנים

קערית פלסטיק לכל תלמיד

(לא חובה – צבע מאכל כחול להעשרת צבע המים)

חלוקי נחל קטנטנים

מעט שמן רגיל לבישול

מעט אבקת קקאו

כדורי צמר גפן

סירה קטנה – צעצוע

חיות ים מפלסטיק (דגים, תמנון, דולפין לווייתן, כוכב ים וכדו')

ספוג כלים קטן

כפות

נייר מגבת

כמה נוצות של ציפורים (רצוי אמיתיות שמצאתם בחוץ)

חתיכת בד בדמוי פרווה

תמונות של בעלי חיים שנפגעו מנפט במים

מהלך הפעילות:

נראה לתלמידים את הקערות של המים ונאמר:

בואו נדמיין שיש לנו כאן שני "ימים" באיזה ים הייתם רוצים לשחות?

נערבב את המים המלוכלכים ונשאל: מה קרה למים?

האם לדעתכם דגים ובעלי חיים ימיים אחרים יכולים לחיות פה? למה?

נקשיב לתשובות התלמידים ואז נסכם:

מים נקיים = חיים

מים מלוכלכים = סכנה

מידע למובילים:

כעת ננוכח במו עינינו מה קורה לבעלי החיים הימיים

כאשר בני האדם משליכים פסולת נזלית מסוכנת אל תוך מי האוקיינוס.

זיהום המים מזיק גם לנו, בני האדם וגם לבעלי החיים.

נספר לתלמידים על הנפט שהוא הדלק של האוניות ומה קורה כשהוא נשפך למים.

מהלך הפעילות:

נחלק לכל תלמיד קערית עם מים ונניח את כל חומרי הניסוי במרכז השולחנות. נסביר לתלמידים כי אנו עומדים להכין אוקיינוס קטן ולראות מה קורה לבעלי החיים כאשר נשפכים אליו חומרים שונים. (אם בחרתם להשתמש בצבע המאכל הכחול – עיברו בין התלמידים ויטפטפו 2-3 טיפות לכל קערה.)

ננחה את התלמידים לשים בתוך המים את האבנים הקטנות, את בעלי החיים הקטנטנים ואת הסירה.

המובילים ישפכו לקעריות קטנות את תערובת השמן והקקאו ויניחו על השולחנות ננחה את התלמידים בעזרת כף לשים בתוך המים 4-5 כפות מהתערובת ולערבב מעט. אם ניתן נבקש מהתלמידים לשפוך את התערובת על הסירה הקטנה ולדמות שפיכת הנפט אל תוך המים.

נפנה את תשומת ליבם של התלמידים אל המים העכורים, הם כבר לא נקיים ושקופים כמו שהיו.

עכשיו נבקש את עזרתם של התלמידים לבדוק איך ניתן יהיה לנקות את הנפט מתוך המים בצורה הטובה ביותר, ננחה אותם לבדוק 3 אפשרויות:

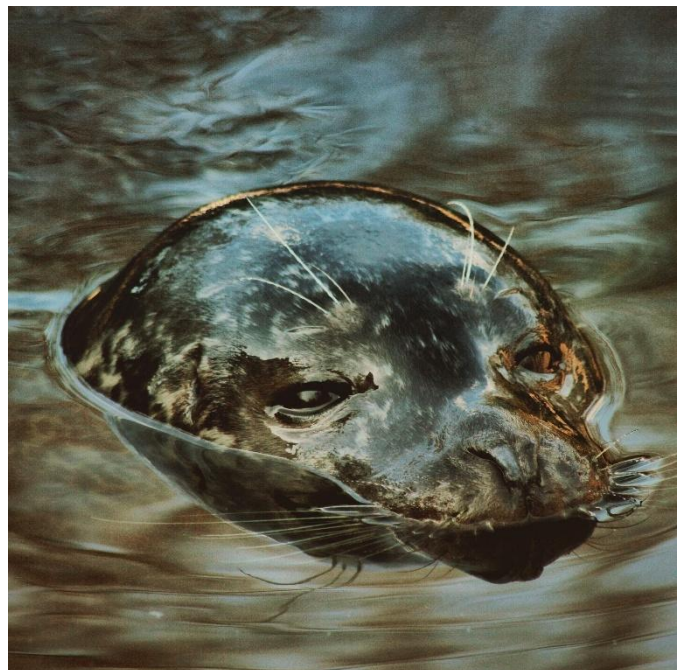
1. להרים את הנפט בעזרת כף
2. להספיג את הנפט בעזרת כדורי הצמר גפן
3. להספיג את הנפט בעזרת הספוג כלים

מה שנגלה בניסוי זה: זה לא פשוט בכלל להוציא את הנפט מהמים וכמה שננסה יותר זה רק יגרום לו להתפשט יותר.

עכשיו נגלה כיצד משפיע הנפט על בעלי החיים !

נחלק לכל תלמיד נוצה וחתיכת פרווה קטנטנה ונבקש מהם לטבול אותם באותם המים. ראו כיצד הנפט נדבק לנוצות, לפרווה ולעור של בעלי החיים. נבקש מהם לקחת קצת נייר מגבת ולנסות לנקות את "בעלי החיים" (הנוצה והפרווה)

שוחחו עם התלמידים על תוצאות הניסוי – פקחנו את עיניהם למצבם העצוב של חיות הים. נשאל אותם כיצד לדעתם ניתן למנוע את הפגיעה בחיות הים ובעופות.

פעילות סיום – גלגל הצלה

עזרים:

חישוק משחק

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לעמוד במעגל גדול ובמרחק האחד מהשני .
ניתן לאחד התלמידים את החישוק ונבקש ממנו לשים אותו על כף הרגל כשהיא באוויר,
ננחה את התלמידים להעביר את החישוק מאחד לרגלו של התלמיד שלצידו בלי עזרת הידיים
עד שחוזרים לתלמיד שהתחיל.
סיבוב שני: מחזיקים את החישוק וזורקים אותו לתלמיד אחר במעגל
מבלי להפיל וכך עד שכל התלמידים השתתפו .
סיבוב שלישי: מחזיקים את החישוק על הרצפה ומגלגלים לתלמיד אחר במעגל
וכך עד שהחישוק מתגלגל בין כולם.
המובילים מוזמנים להמציא סיבובים נוספים ומשימות נוספות.

שבוע שני

אוצרות הטבע במצולות

יום ה'	יום ד'	יום ג'	יום ב'	יום א'	
למה הים מלוח?	לזכור ולא לשכוח	סוסוני הים	המדוזות	יוגלה	מפגש פתיחה והתכנסות
ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים
אורות החושך של מצולות הים	מכינים אוקיינוס	אוצרות הטבע	יצורי הים	שומרים על הדגים	פעילות העשרה חינוכית
זוהרים	הדולפין	הדולפינים החברים שלנו	הכריש המסתורי	כוכב הים	פעילות סיום

פעילות פתיחה – יוג'לה

עזרים:

מחשב / רמקולים

פתיח יוג'לה

קלפי יוג'לה

מוסיקת טבע

מהלך הפעילות:

נפתח את השבוע בפעילות יוג'ה שקטה ומרגיעה, שמטרתה לאפשר לתלמידים מעבר הדרגתי משעות הבוקר לשהות בצהרון, חיבור לגוף, נשימה וריכוז.

נשמיע את מוזיקת הפתיח ונזמין את התלמידים לשבת על הארץ במעגל, רגליים משולבות, גב זקוף וידיים מונחות על הברכיים.

נבקש מהתלמידים להקשיב להנחיות ולבצע את התנועות יחד.

יש להקפיד על דיבור בקול רך, איטי ושקט. (נשמיע ברקע בשקט את המוסיקה הנעימה.) נתחיל בתרגילים הבאים:

"שלוש": ננחה את התלמידים לקחת שלוש נשימות עמוקות ואיטיות:

שאיפה דרך האף, עצירה קלה של הנשימה, נשיפה איטית דרך הפה

לאחר כל שאיפה נבקש לספור בלב עד שלוש, ולהוציא את האוויר לאט.

"שתיים": ננחה את התלמידים לקחת עוד שתי נשימות עמוקות ואיטיות:

להרים את שתי הידיים מעלה, לצדי האוזניים

למתוח את הגוף ולספור לאט עד שתיים.

כעת נוריד את הידיים באיטיות וניקח שתי נשימות עמוקות נוספות.

"אחת": ננחה את התלמידים לקחת נשימה אחת עמוקה,

ולהשיט את הידיים קדימה ואז לחבק את עצמם חיבוק חזק,

כאשר הגוף מוטה מעט לפנים והראש משוחרר.

לאחר כ-3 דקות של נשימות ומתיחות, נציג לתלמידים קלפי יוג'ה עם תנוחות פשוטות וברורות. נזמין תלמידים שמעוניינים להדגים תנוחה אחת.

לאחר מכן נחלק את התלמידים לקבוצות קטנות (כחמישה תלמידים בקבוצה)

כל קבוצה תיקח קלף יוג'ה אחד ותלמידי הקבוצה יתנסו יחד בביצוע התנוחה:

החזקה של מספר שניות - שחרור - חזרה נוספת על התנוחה

נבקש לשים לב לנשימה בזמן הביצוע. (נשימות עמוקות ואיטיות)

הקבוצות תחלפנה קלפים עד שכל הקבוצות תתנסנה בכל התנוחות.

נסיים את פעילות יוג'לה בישיבה מזרחית על הארץ:

גב זקוף, כתפיים משוחררות, עיניים עצומות.

ננחה את התלמידים לקחת חמש נשימות עמוקות,

לאחר הנשימה האחרונה נזמין לפתוח עיניים לאט,

להתמתח קלות ולהתחיל את השבוע בתחושה נעימה ורגועה.

פעילות העשרה חינוכית – שומרים על הדגים

הכנה מראש:

יש להדפיס מראש את דפי הצביעה של דגי הליצן באפשרותכם להכין דוגמה מראש.

עזרים:

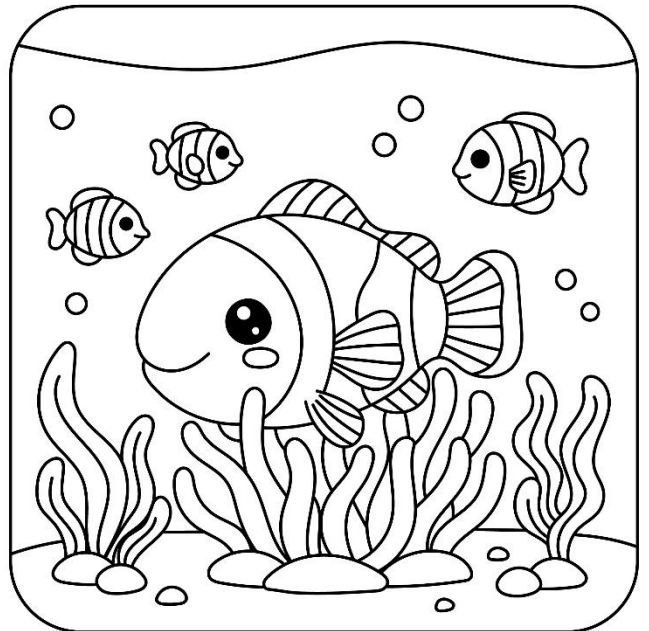
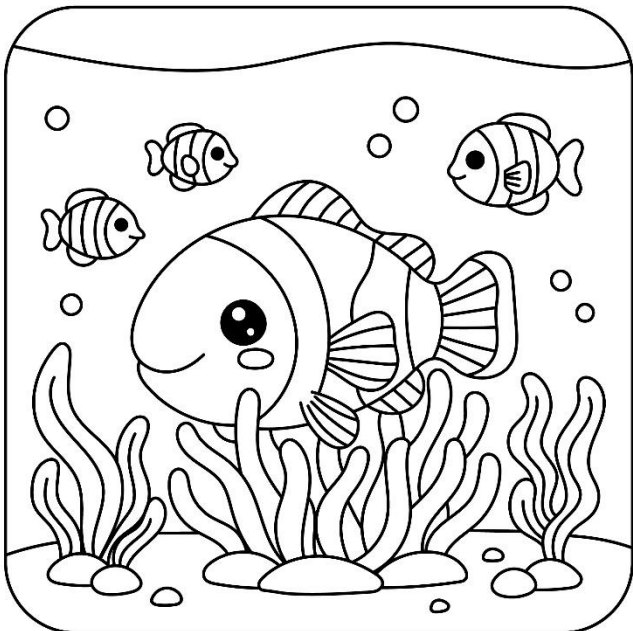
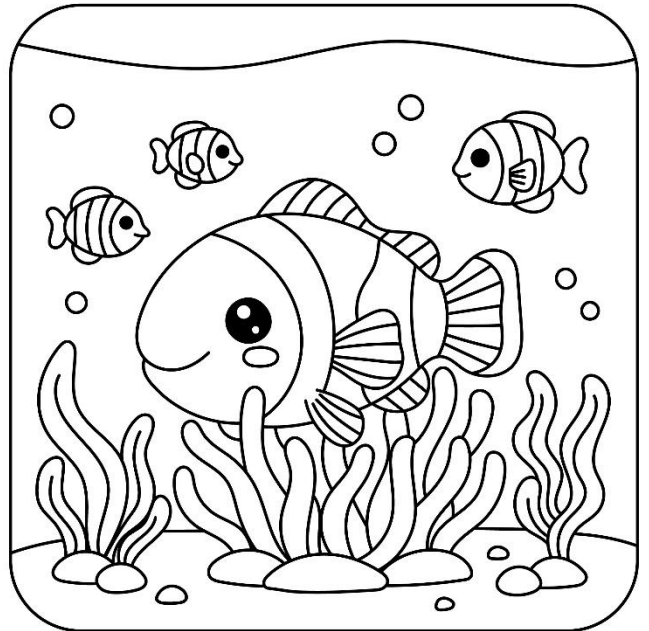
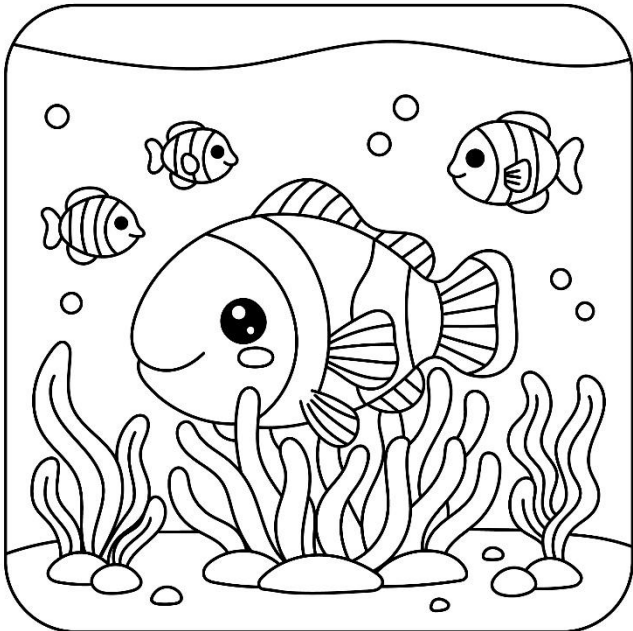
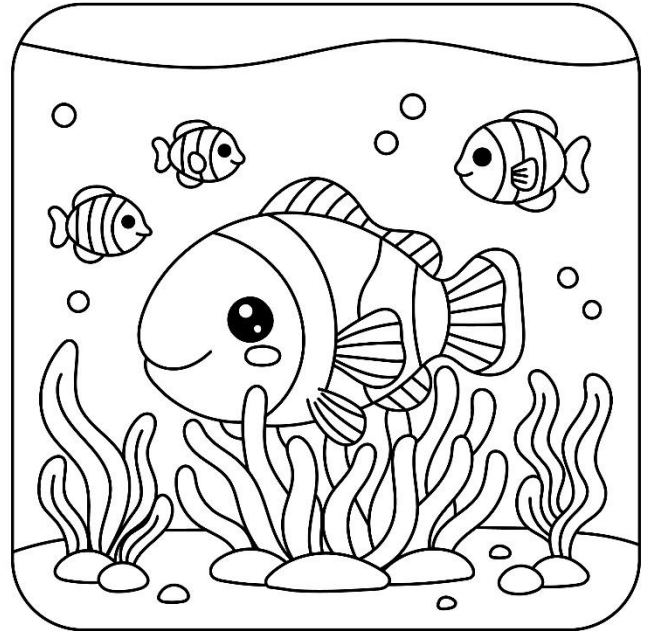
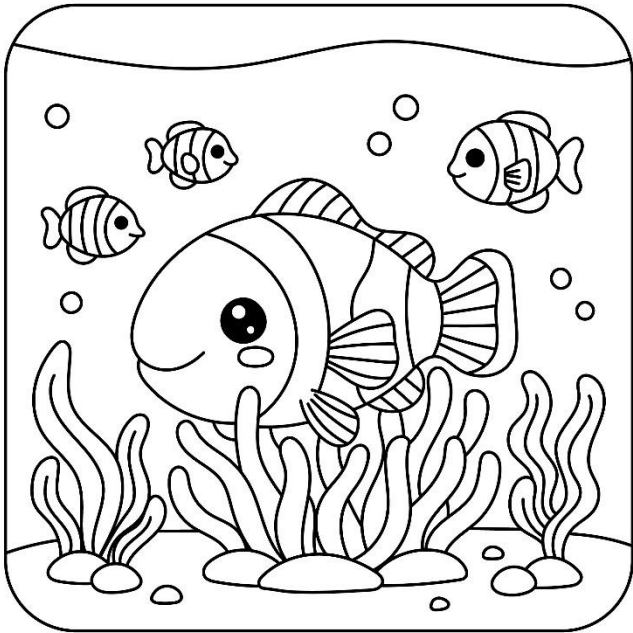
דפי דגי ליצן לצביעה
מנקי מקטרות
פלסטלינה
דבק פלסטי
טושים
מספריים

מהלך הפעילות:

נפתח את מפגש הסיום כשאנו מראים לתלמידים את דג הליצן שהכנו מראש הדג שלנו הסתבך בפסולת שהושלכה לים ועכשיו הוא לא יכול לשחות. נספר לתלמידים כי בסוף השבוע נערוך תערוכה נפלאה בה נראה כיצד חיים בעלי החיים במים בשמחה כשהים נקי מפסולת ואשפה.

נחלק לתלמידים את דפי הצביעה ונזמין אותם לצבוע את דג הליצן וכשהם מסיימים לגזור אותם בזהירות מסביב.

ננחה את התלמידים להכין כדור מפלסטלינה, התלמידים יקחו מנקה מקטרות המובילים יסייעו להם להדביק את הדג לקצה אחד של מנקה המקטרות אח"כ נועצים את מנקי המקטרות לבסיס הפלסטלינה ומוסיפים מנקי מקטרות סביב הדג. לבוגרים אפשר לפסל את הדג מפלסטלינה במקום לצבוע.

פעילות סיום – כוכב הים

עזרים:

מחשב / מקרן / רמקולים

קישור לסרטון הכרות עם כוכב הים

מהלך הפעילות:

נספר לתלמידים:

לפני שנסיים את היום... נכיר יצור מיוחד שמתגורר בים.

נשאל את התלמידים: מי מכיר כוכב ים? האם פעם ראיתם אותו? אם כן, היכן?
נקשיב לתשובות התלמידים

נספר כי כוכב הים הוא יצור מיוחד מאוד שחי בים
והוא לא באמת דג... למרות שהוא חי במים.

נשאל: למה לדעתכם קוראים לו כוכב ים?
לפני הצפייה נפנה את תשומת ליבם של התלמידים לשים לב:
איך כוכב הים נראה?
איך הוא זז?
נזמין את התלמידים לצפות יחדיו בסרטון

לאחר הצפייה נשאל:
מה גיליתם על כוכב הים?
איך הוא זז?
האם יש לו עיניים?

נאפשר לתלמידים לשתף.

נוסיף מעט מידע:
כוכב הים נע לאט מאוד
יש לו זרועות והוא יכול לפעמים לחדש זרוע שנפגעה.

פעילות פתיחה – המדוזות

עזרים:

מחשב / רמקולים מקרן

קישור לסרטון הכרות עם המדוזות

כדי להכניס את התלמידים לאווירת הים, התחילו בצפייה משותפת:

אחרי הסרטון, אפשר לשאול כמה שאלות קצרות:

איזה צבעים ראינו במדוזות?

האם למדוזה יש עצמות?

איך המדוזה זזה? מהר או לאט?

האם יש לה עיניים או ידיים?

עובדות קצרות שתוכלו להוסיף לתלמידים:

המדוזות הן יצורים עתיקים מאוד שחיו כבר לפני מאות מיליוני שנים

אין להן עצמות, לב או מוח, והגוף שלהן עשוי כמעט כולו מים

הן נעות עם הזרמים ונראות כמו מטרייה צפה.

המדוזה היא יצור מיוחד מאוד.

פעילות העשרה חינוכית – יצורי הים

הכנה מראש:

הכנת כרטיסיות או תמונות של יצורי ים שונים
בריסטול כחול לאקווריום קבוצתי

עזרים:

תמונות של: דג, כריש, לווייתן, סרטן, תמנון, כוכב ים, מדוזה
מחשב / רמקולים

קישור למוזיקה קצבית נעימה

דפים, טושים / צבעים
דבק

מהלך הפעילות:

נפתח ונספר כי בים חיים הרבה מאוד יצורים שונים.
לכל אחד יש דרך אחרת לזוז, לאכול ולחיות.

נציג את התמונות ונשאל:
מי מכיר את החיה הזו?
איך היא זזה?
האם היא גדולה או קטנה?

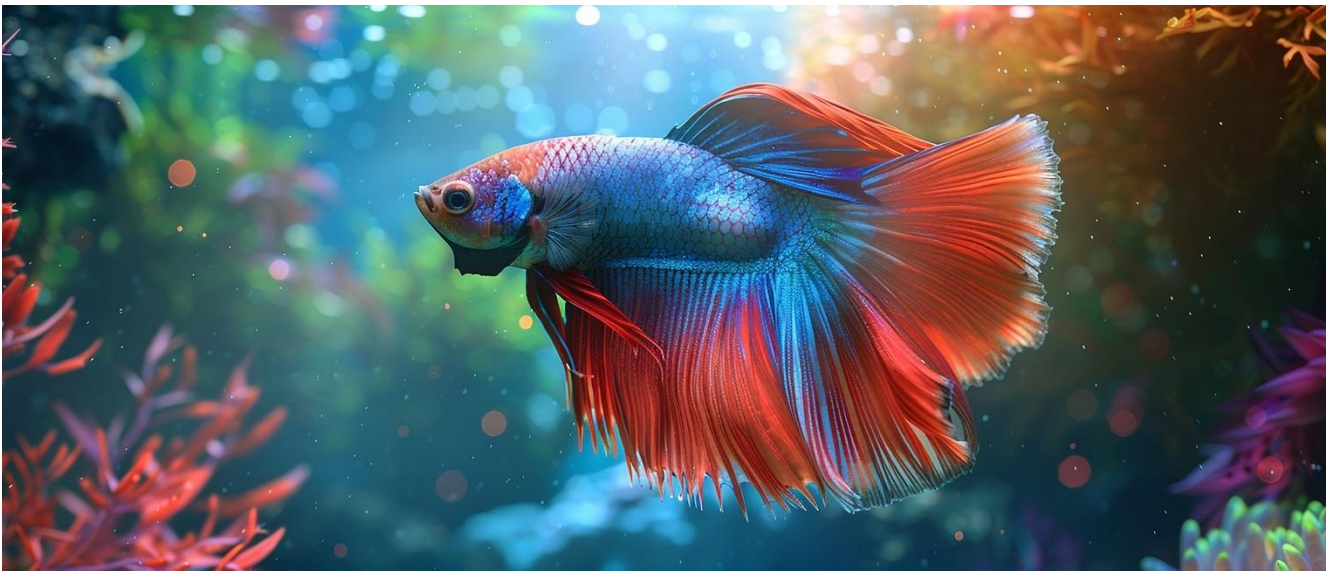
לאחר ההיכרות נעבור למשחק תנועה:
עכשיו נהפוך בעצמנו ליצורים

נשמיע את המוזיקה ברקע וכל תלמיד בוחר יצור ומחקה אותו: (אפשר גם בזוגות)
דג – שוחה מצד לצד
מדוזה – נעה ברכות ובאיטיות
סרטן – הולך הצידה
כריש – שוחה חזק ובמהירות

נעצור את המוזיקה ונשאל:
איזה יצור היה לכם הכי קל להיות?
איזה הכי מצחיק?

כעת ניצור יחדיו אקווריום קבוצתי
כל תלמיד מצויר יצור ים אחד מיוחד והמובילים ידביקו את כל היצירות על בריסטול כחול גדול.

פעילות סיום – הכריש המסתורי

הכנה מראש:

הכנת חידה קצרה על כריש (בעל פה)

הדפסת תמונת הכריש

עזרים:

מחשב / רמקולים / מקרן

קישור לסרטון הכרות עם הכרישים

תמונה של כריש להצגה בסוף החידה

מהלך הפעילות:

נפתח ונאמר בקול מסתורי:

אני חי בים... יש לי הרבה שיניים... אני שוחה מהר מאוד... מי אני?

נותנים לתלמידים לנחש.

לאחר מכן מציגים את התמונה הכירו את הכריש.

נשאל את התלמידים מה הם כבר יודעים על כרישים?

האם הם תמיד מסוכנים?

נדייק בעדינות - כרישים הם טורפים והם חלק חשוב מהים ועוזרים לשמור עליו מאוזן.

נצפה יחדיו בסרטון הכרות עם הכרישים השונים.

פעילות פתיחה – סוסוני הים

היצורים המסתוריים והרגישים ביותר של הים.

היום נכיר יצור ים מיוחד מאוד – סוסון הים.

נלמד על הדרך הייחודית שלו לזוז, על החיים החברתיים שלו

ועל תקשורת מיוחדת בעולם מתחת למים.

עזרים:

קישור לסרטון קצר של סוסוני ים

תמונה של סוסון ים

בד כחול / ירוק לפריסת "ים" על הרצפה (לא חובה)

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת במעגל ונאמר בקול רגוע ומסקרן:

היום נפגוש יצור קטן ועדין שחי בים... אבל הוא שונה מאוד מכל הדגים שאנחנו מכירים.

נצפה עם התלמידים בסרטון. לאחר הצפייה נשאל:

מה ראיתם בסרטון?

איך סוסון הים זז – מהר או לאט?

האם הוא נראה כמו דג רגיל?

נציג תמונה של סוסון ים ונאמר:

זהו סוסון הים – יצור קטן ועדין שחי בין צמחים בים.

נמשיך ונשאל:

למה לדעתכם קוראים לו "סוסון ים"?

מה מזכירה לכם הצורה שלו?

נקשיב לתשובות ונאמר:

סוסוני הים לא שוחים כמו דגים רגילים. הם עומדים זקופים במים, נעים לאט מאוד

ונעזרים בזנב שלהם כדי להיאחז בצמחים ולשמור על עצמם.

נוסיף הסבר רגשי-חברתי:

סוסוני הים חיים בדרך כלל בזוגות או בקבוצות קטנות

והם מתקשרים אחד עם השני בתנועות גוף עדינות ובשינויים קטנים בצבע.

נשאל שוב גם לגבי סוסוני הים: אז איך אפשר "לדבר" בלי מילים?

האם גם אנחנו לפעמים מתקשרים בלי לדבר? (מבט, תנועה, ידיים)

נזמין את התלמידים לחקות סוסון ים:

לעמוד זקוף, לזוז לאט מאוד, ולהשתמש בידיים כמו "זנב" שמחזיק בצמח.

פעילות העשרה חינוכית – אוצרות הטבע

הכנה מראש:

המובילים יכינו מראש את הקופסא למשחק הנפלא שמזכיר לכולנו להנות בטבע להתבונן ולהכיר אך את האוצרות השייכים לטבע – בטבע להשאיר!

קופסת קרטון עם שני חורים בתחתית, מספיק גדולים כדי להשחיל שתי ידיים החלק הקדמי של הקופסא צבוע בכחול / מכוסה בטפט כחול. ועליו מצוירים ארבעה עיגולים עפ"י הדוגמה.

עזרים:

קופסא גדולה מקרטון מספריים / סכין חיתוך (לשימוש המובילים בלבד) טפט דביק כחול / צבעי אקריל ומכחול ארבעה עיגולים מבד לְבָד בצבע כחול עיפרון דבק פלסטי לבן דף גזירה של חיות הים לניילון מכונת ניילון ודפי ניילון סרט סקוץ זכר (החלק המחוּספס יותר)

הכנת הקופסא ע"י המובילים:

נצבע את קידמת הקופסא בכחול או צפּו בטפט כחול. נסמן שני עיגולים לידיים בחלק התחתון לפי הדוגמה נסמן בעזרת צלחת בינונית ארבעה עיגולים ועליהם הדביקו ארבעה תואמים שגזרתם מבד לְבָד כחול. הניחו להם מעט להתייבש. בינתיים ניגזרו את הצורות בדף הגזירה, נניילן במכונת הניילון וניגזרו כל חלק בנפרד. הדביקו על כל חלק חתיכת סקוץ זכר על מנת שיוכל להתפס על הֶלְבֵד.

מהלך הפעילות:

נספר לתלמידים כי היום נשחק יחדיו במשחק שיעזור לנו לזכור איך על הטבע לשמור. נזכיר לתלמידים כי אוצרות הטבע שייכים לטבע, כמו צדפים, בעלי חיים קטנים, צמחים וכדומה ואנו יכולים להנות מהם כשאנו מטיילים בטבע אך עלינו להשאירם בטבע, בבית שלהם, שם זה מקומם.

נראה לתלמידים את הקופסא שהכנו ונסביר להם את חוקי המשחק כל תלמיד ותלמידה בתורם יוזמנו לנסות להחזיר את אוצרות הטבע למקום. (בתוך העיגולים)

משחק מהנה שאת המסר מעביר ולכולנו מזכיר מהטבע נהנים ובו לא פוגעים!

פעילות סיום – הדולפינים - החברים שלנו

היום נכיר את אחד היצורים החכמים והחברתיים ביותר בים – הדולפין. נלמד איך דולפינים מתקשרים זה עם זה, עובדים יחד וחיים בקבוצה.

עזרים:

מחשב / רמקולים / מקרן

קישור לסרטון הכרות עם דולפינים

קישור להאזנה לקולות הדולפינים

תמונה של דולפין

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת במעגל ונאמר בקול שקט ומסקרן:
היום נפגוש יצור מיוחד שחי בים, הוא מאד מאד חכם ונבון אבל הוא לא לבד אף פעם...
נשאל:

איזה יצורים אתם מכירים שחיים בים ויכולים להיות חכמים?
נציג את התמונה ונראה להם את הדולפין.
מה אתם יודעים על דולפינים? איך הם נראים? האם הם מסוכנים?

נקשיב לתשובות ונספר:

הדולפינים הם יצורים מיוחדים שחיים בים ונחשבים לאחד מבעלי החיים הכי חכמים והכי חברתיים בעולם המים.

הם לא דגים רגילים, אלא יונקים ימיים – כלומר הם נושמים אוויר כמו בני אדם, ולכן הם צריכים לעלות מדי פעם אל פני המים כדי לנשום.

דולפינים אוהבים מאוד לחיות בקבוצות שנקראות להקות. הם תמיד נשארים יחד, משחקים יחד, שוחים יחד ועוזרים אחד לשני. אם דולפין אחד נמצא בצרה, שאר הלהקה באה לעזור לו.

דולפינים גם מאוד ידידותיים. לפעמים הם קופצים מעל המים, משחקים עם גלים ואפילו מתקרבים לסירות בצורה סקרנית ולא מפחדים.
הם אוהבים לשחק, ללמוד דברים חדשים ולעבוד יחד, ולכן אומרים עליהם שהם חכמים מאוד.

הם מתקשרים אחד עם השני בעזרת קולות מיוחדים שנקראים שריקות וקליקים. זה סוג של שפה סודית של הדולפינים, בעזרתה הם קוראים אחד לשני, מזהירים מסכנה ואפילו משחקים. רוצים לשמוע?

נאזין יחד לקולות הדולפין.

קעת נצפה יחדיו בסרטון הכרות עם הדולפינים המקסימים.

פעילות פתיחה – לזכור ולא לשכוח

הכנה מראש:

המובילים יכינו מראש קופסת קרטון שטוחה (כמו של ירקות)
שלט קטן לשים על הקופסה:
"לזכור ולא לשכוח"

עזרים:

דמויות קטנות של בעלי חיים ימיים מפלסטיק
שקיות אוכל משומשות, פחיות שתייה ריקות וקשים
קופסת קרטון שטוחה גדולה
נייר קרפ כחול / תכלת

מהלך הפעילות:

המובילים יניחו בקופסא צעצועים של בעלי חיים ויראו דוגמה לתלמידים,
נראה להם כיצד בעלי החיים מסתבכים בחפצים שהשליכו בני האדם על החוף או אל המים.

נכין מראש את קופסת הקרטון שתעמוד במרכז המפגש, נצפה את התחתית בנייר קרפ כחול.
ובתוכה בעלי החיים בין כל הפסולת שבקופסה.

נפתח בשיח עם התלמידים ונשאל: מה הם הדברים שבני האדם משליכים שיכולים לפגוע
בעלי החיים?

נספר לתלמידים כי לעיתים בעלי החיים הימיים נתקלים בכל מיני חפצים במים
שנזרקו ע"י בני האדם והם מתבלבלים וחושבים שזה אוכל.
נשאל את התלמידים מה אנו יכולים לעשות בכדי להימנע ממצבים שכאלו?

לדוגמה:

פקקים של בקבוקים
שקיות ניילון משומשות
רצועות פלסטיק מאריזות שונות
מזלגות מפלסטיק

נספר לתלמידים כי היום נכין יחדיו
את האוקיינוס הכי נקי בעולם.

פעילות העשרה חינוכית – מכינים אוקיינוס

עזרים:

ניילון בועות (חתוך לחתיכות בגודל A4)
צבעי גואש כחול, טורקיז ולבן
מכחולים וספוגים
קרטון לבן / כחול בהיר או נייר בריסטול
צלחת חד-פעמית או פלטת צבעים
דבק (אופציונלי)
נצנצים / מדבקות ים / גזרי חיות ים (אופציונלי להעשרה)
מספריים

מהלך הפעילות:

היום נכין אוקיינוס מיוחד במינו.
נאסוף יחד את כל החומרים לפני תחילת העבודה.
נחלק לתלמידים את ניילון הבועות.
נפרוס את הקרטון או הבריסטול על משטח עבודה נקי ויציב.

נסביר כי היום אנחנו לא מציירים עם מכחול בלבד... אנחנו מציירים עם בועות!
נניח את ניילון הבועות כך שהצד עם הבועות פונה כלפי מעלה.
נכין אותו להטבעה על ידי סידור נוח על השולחן.

נשאל את התלמידים:
איך אתם חושבים שהבועות יכולות לעזור לנו לצייר ים?

נראה לתלמידים כיצד למרוח בעזרת מכחול או ספוג צבעים כחולים, טורקיז ולבן על ניילון הבועות.
אפשר לערבב צבעים לקבלת אפקט של מים עמוקים וגלים.

נדגיש כי כחול וטורקיז – זה הים העמוק
לבן – זה הקצף של הגלים שקרובים לחוף.
אם רוצים, ניתן להוסיף מעט נצנצים לתוך הצבע הרטוב ליצירת אפקט של ים מנצנץ.

קעת נדגים לתלמידים איך לוחצים את ניילון הבועות הצבוע (הצד הצבוע כלפי מטה) על הקרטון.
נפעיל לחץ עדין ונרים בזהירות.

נראה יחד עם התלמידים את ההדפס שנוצר. נוצרו לנו גלים של ים!
נחזור על הפעולה עם צבעים נוספים כדי ליצור שכבות של עומק ותנועה.
נשאר לייבוש כ-30-60 דקות.

למחרת או בסוף היום לאחר הייבוש, ניתן להוסיף פרטים משלימים:
מדבקות של חיות ים
גזרי דגים / צדפים
נצנצים ליצירת ברק של מים
ציור נוסף של גלים לבנים

נשאל את התלמידים:
איזה יצור ים הייתם מוסיפים לאוקיינוס שיצרתם?

נסכם כי כל אוקיינוס שיצרנו הוא מיוחד ושונה, בדיוק כמו הים האמיתי שבו אין שני גלים זהים.

פעילות סיום – הדולפין

היום ניצור יחד את "דין הדולפין" – דמות קטנה מפלסטלינה, שמסכמת את עולם הדולפינים שלמדנו עליו.

עזרים:

מחשב / רמקולים / מקרן

קישור לסרטון הסבר קצר ומוחשי על דרך הכנת הדולפין

פלסטלינה בצבעי כחול / תכלת / לבן / ורוד / שחור
כיסוי ניילון לשולחנות
בריסטול בסיס לכל תלמיד
קיסמים או מרית קטנה מפלסטיק

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת סביב השולחנות ונסביר כי אחרי שהכרנו את הדולפינים ולמדנו על החיים שלהם, עכשיו ניצור לנו דולפין קטן משלנו. נראה את הפלסטלינה ונסביר שהדולפין שלנו יהיה קטן, רק וידידותי – ממש כמו הדולפינים האמיתיים. נצפה יחדיו בסרטון הסבר שיתן לנו כיוון – אין צורך להעתיק בדיוק רק לתת לתלמידים השראה. נזמין אותם ליצור את הדולפינים שלהם. כשהדולפינים מוכנים נעמיד את כל הדולפינים שנוצרו במרכז ונאמר: כל דולפין שיצרנו הוא מיוחד – בדיוק כמו הדולפינים האמיתיים שחיים בים בלהקות ואוהבים להיות יחד. איך קראתם לדולפין שלכם? מה הוא הכי אוהב לעשות בים?

פעילות פתיחה – למה הים מלוח?

היום נכיר תופעה טבעית מסקרנת: למה המים בים מלוחים, ואיך זה קשור לטבע, לגשם ולסלעים שסביבנו.

עזרים:

קישור לסרטון הסבר למה הים מלוח

כוס שקופה עם מים
מלח (להדגמה)
כף ערבוב

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת במעגל ונאמר בקול שקט:
היום נגלה סוד של הים... סוד שמסביר למה אי אפשר לשתות את מי הים כמו מים רגילים.

נצפה יחדיו בסרטון.
לאחר הצפייה נשאל:
מה גיליתם?

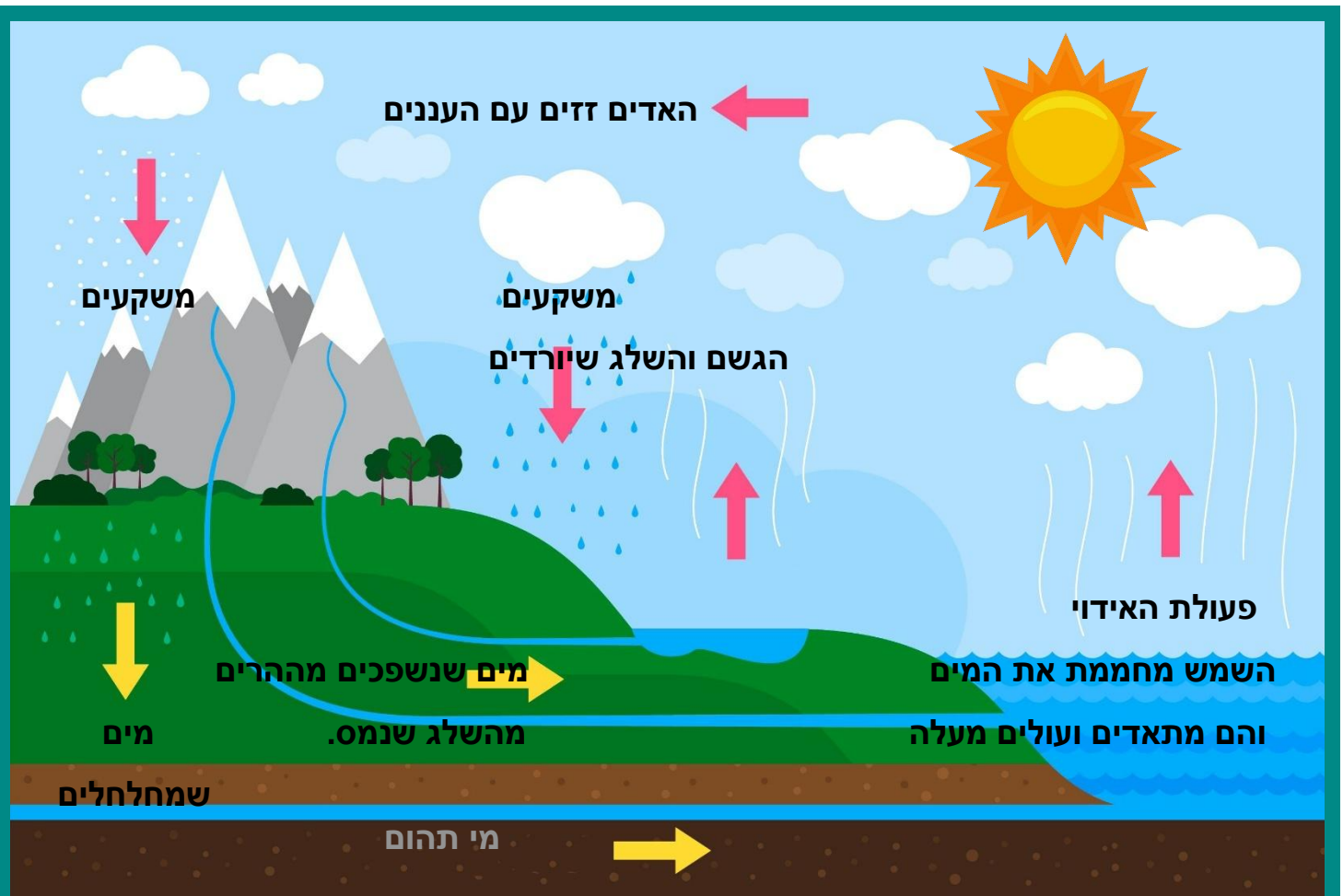
האם המים בים מתוקים כמו מים מהברז?
נציג כוס מים רגילים ונאמר:
אלה מים שאנחנו שותים כל יום – הם אינם מלוחים.
נוסיף מעט מלח ונערבב ונשאל:
מה קרה למים?
האם הם עדיין טעימים לשתיה?

נסביר כי הים מלוח כי במשך הרבה מאוד שנים, מי גשם זורמים מהיבשה לים. בדרך הם "לוקחים איתם" קצת מלח מהאדמה ומהסלעים.
כשהמים מגיעים לים, הם מתאדים ועולים לשמיים, אבל המלח נשאר במים.
וככה, לאט לאט, הים נהיה מלוח.
נשאל:

למה לדעתכם המלח לא "נעלם" כמו המים?
מה קורה למים כשהשמש מחממת אותם?

נקשיב לתשובות ונסביר לסיכום:
המים מתאדים והופכים לעננים, אבל המלח נשאר בתוך הים ומצטבר לאורך המון שנים.

אפשר להראות להם בצירור את פעולת האידוי.

אידוי – השמש מחממת את המים בים, באגם ובשלוליות, והמים הופכים לאדים ועולים לשמיים.

עיבוי (עננים) – האדים שמגיעים לשמיים מתקררים, נהפכים לטיפות קטנות מאוד, ונוצרים עננים.

משקעים – כשהעננים מתמלאים בהרבה טיפות, הן נופלות למטה כגשם, ברד או שלג.

חלחול – חלק ממי הגשם נכנסים לתוך האדמה ומגיעים למי התהום שמתחת לפני הקרקע.

נגר (זרימה חזרה לים) – המים שלא נכנסו לאדמה זורמים על פני הקרקע דרך נחלים ונהרות וחוזרים שוב לים.

פעילות העשרה חינוכית – אורות החושך של מצולות הים

היום נכיר לתלמידים את אחת התופעות המרתקות ביותר במצולות הים: יצורים שמייצרים אור בתוך החושך המוחלט של עומק הים.

הכנה מראש:

חדר מוחשך חלקית / וילונות סגורים
פנס קטן
מדבקות זוהרות בחושך
תמונות של יצורי עומק ים מאירים (כמו דגי תהום)

עזרים:

פנס
מדבקות זוהרות
דפים כהים / שחורים
צבעים זוהרים
אם יש – מנורת אולטרה סגול
נדליק את המנורה בתחילת הפעילות

מהלך הפעילות:

נכבה את האור חלקית ונאמר לתלמידים בקול שקט:
עכשיו אנחנו יורדים למקום הכי עמוק בים... שם כמעט אין אור בכלל.
נשאל:
מה קורה כשאין אור? איך אפשר לראות משהו בחושך מוחלט?
איך הדגים חיים שם כל כך עמוק במעמקי הים אם אין שם אור בכלל?
נאיר עם פנס קטן ונאמר:
במצולות הים חיים יצורים מיוחדים מאוד – הם יודעים לייצר אור בעצמם.
נספר כי הם משתמשים באור קטן כדי למצוא אוכל, לתקשר אחד עם השני
ואפילו כדי להפחיד אויבים.
נראה לתלמידים את המדבקות הזוהרות ונזמין אותם ליצור יחד בעלי חיים שחיים במצולות
ויכולים להאיר בחושך.
כל תלמיד מדביק / מצייר יצור ים על דף כהה ומוסיף לו "אורות" זוהרים.

פעילות סיום – זוהרים

עזרים:

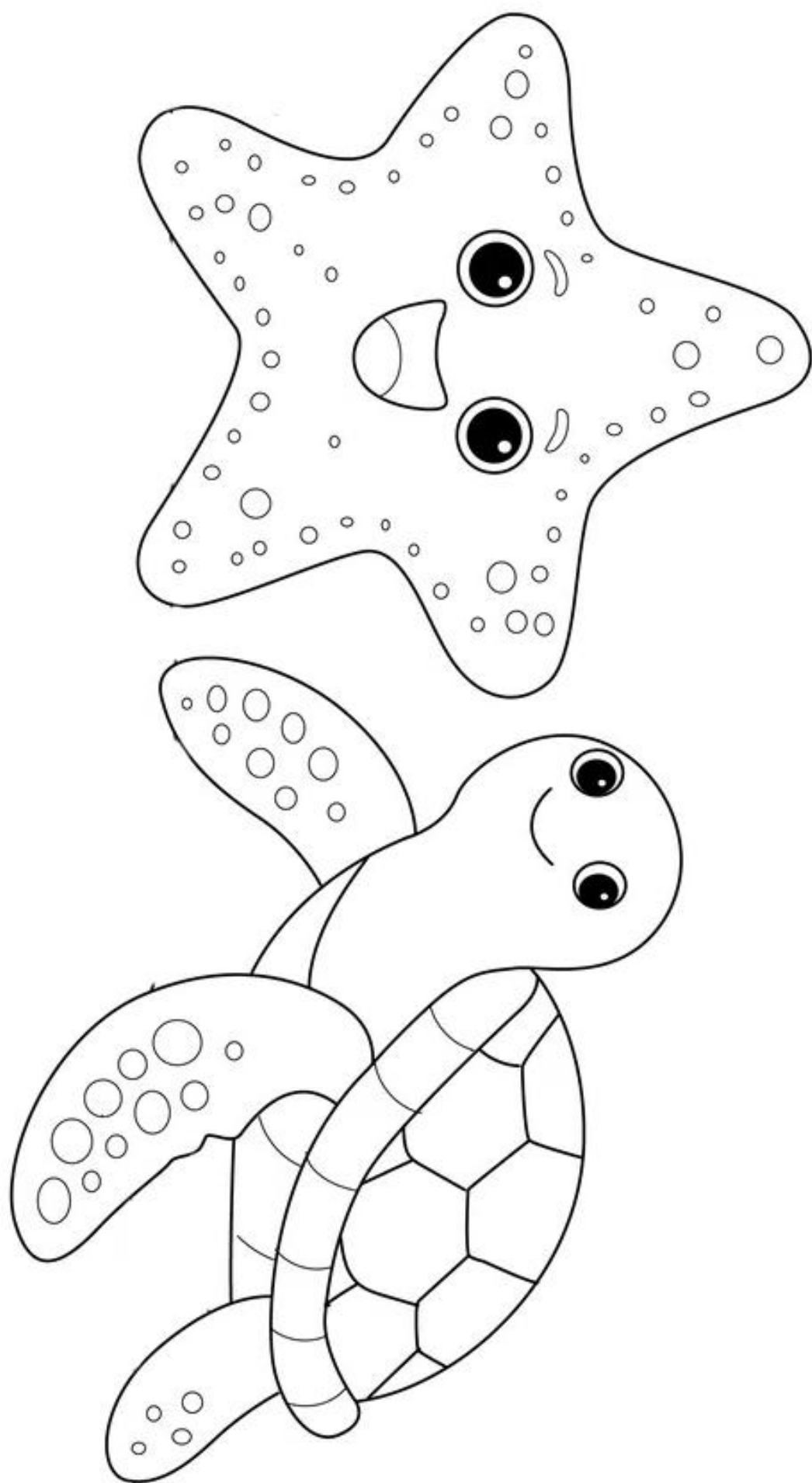
דף בריסטול לכל תלמיד
ניירות קרפ צבעוניים וזוהרים
(חותכים לחתיכות קטנות)
דבק סטיק
קווי מתאר של בעלי חיים ימיים
מספריים

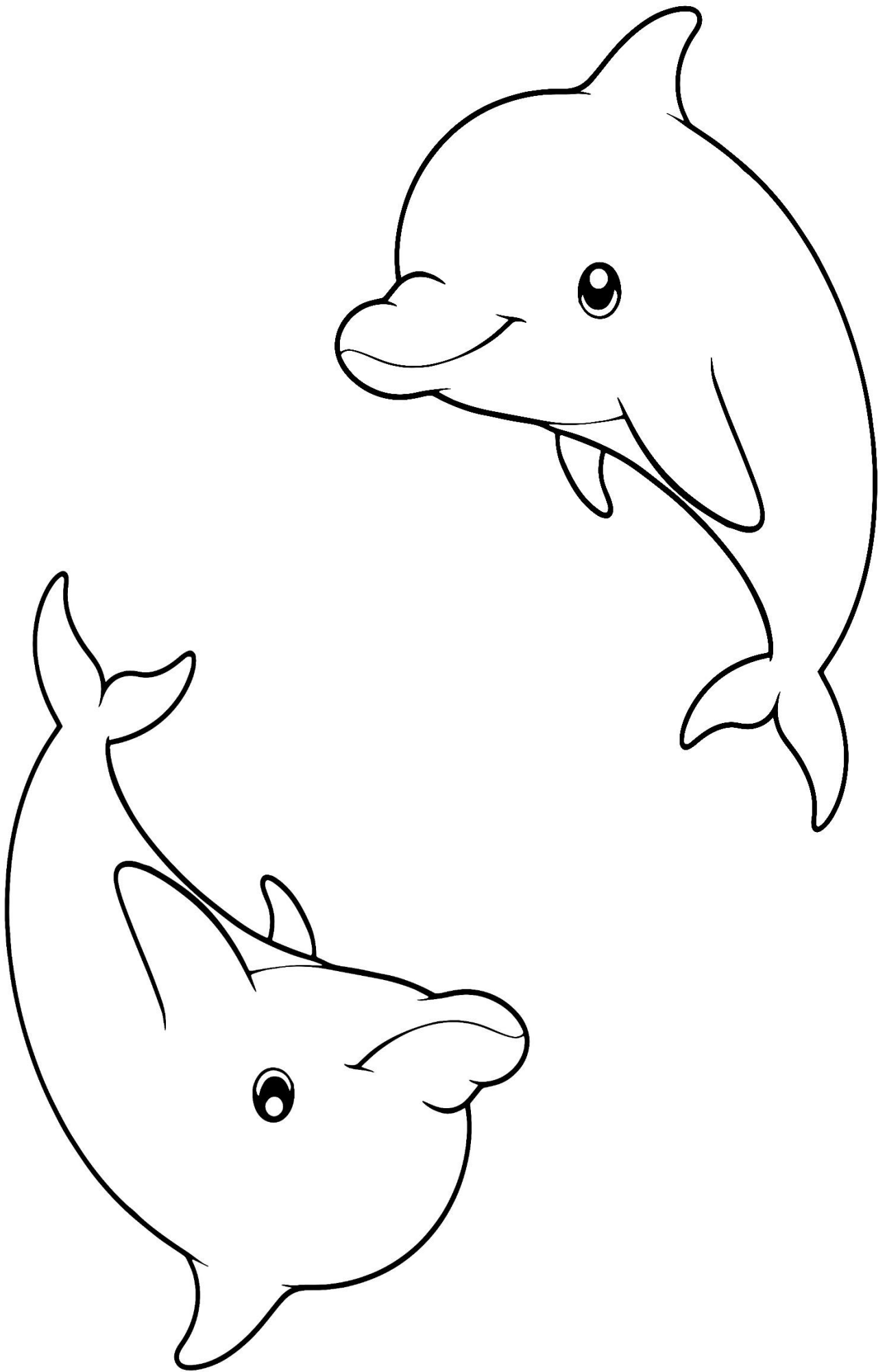
מהלך הפעילות:

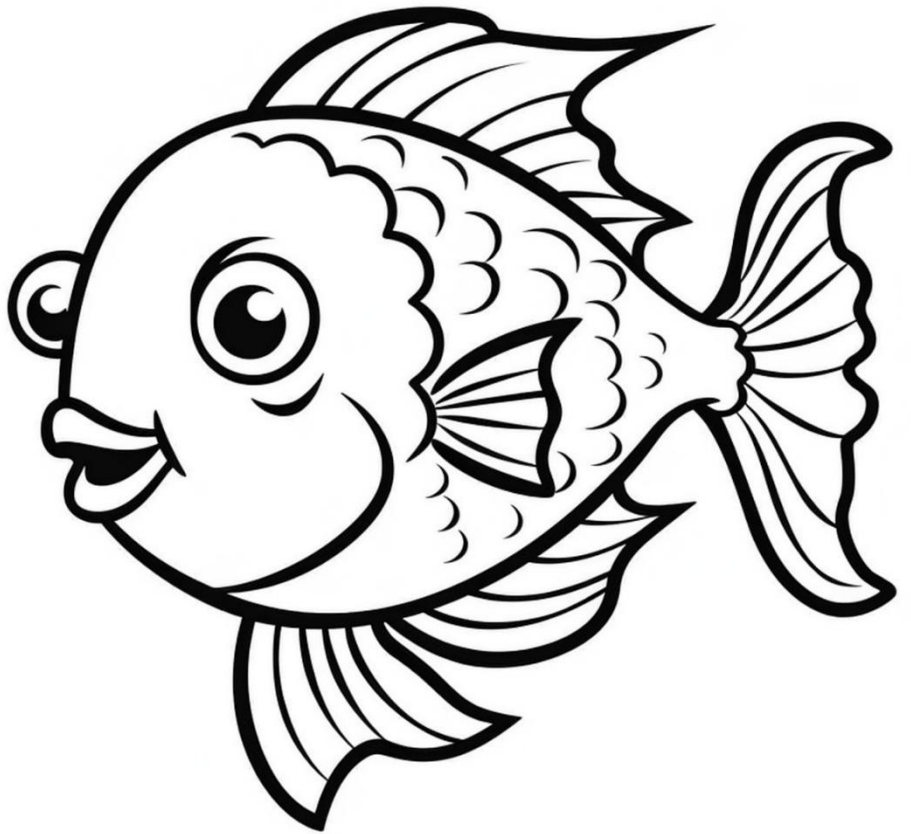
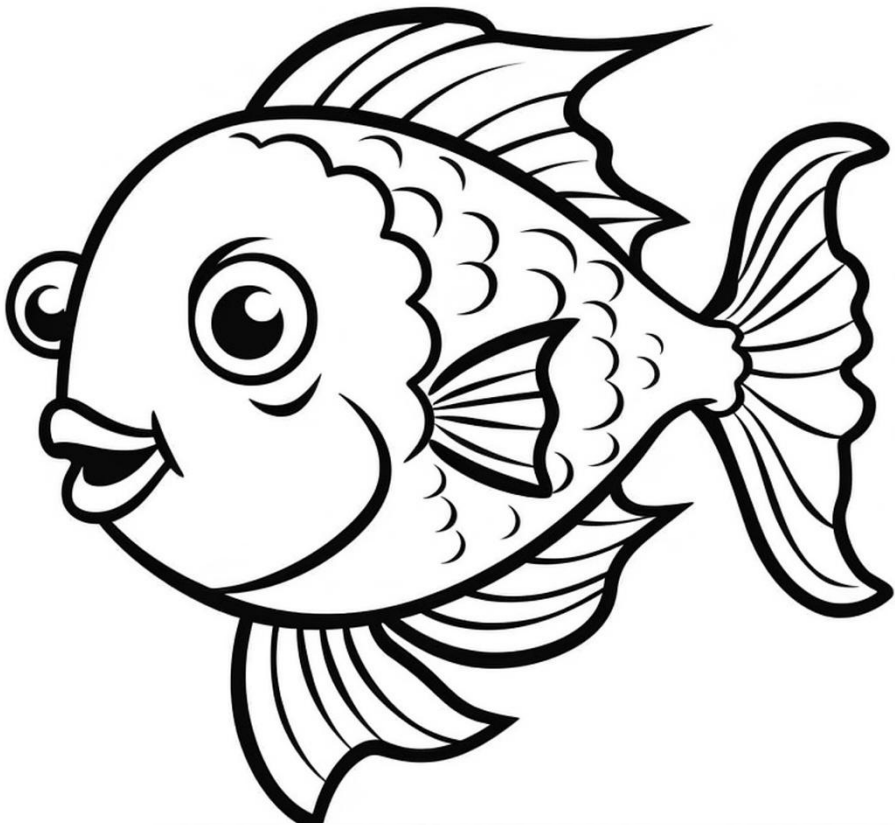
זוכרים שלמדנו על הצבעים המיוחדים שיש לבעלי החיים בטבע?
חלק מבעלי החיים הימיים זוהרים בצורה מופלאה כי כך הטבע יצר אותם
ובשילוב עם השתקפויות השמש במים הצבעים שלהם ממש מרהיבים.

נזמין את התלמידים לבחור את בעל החיים הימי שהם רוצים להכין,
אפשר לצייר את קווה מתאר לבד או להעזר בדפים המצורפים להדפסה.
לאחר שבחרו / ציירו את בעל החיים, יגזרו סביב ויתחילו למלא אותו בניירות קרפ קטנים
צבעוניים וזוהרים.
יש למרוח דבק סטיק רק בתוך קווי המתאר ולהדביק את חתיכות הקרפ הקטנות.

שבוע שלישי

בעלי חיים מיוחדים

יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	
יוגלה	השם המיוחד שלי	נעים מאד צב	הליוויתן הכחול	מתכוננים למופע	מפגש פתיחה והתכנסות
ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים
"סתם ים"	בכלל לא סתם ים	צב הים	תיאטרון צלליות מתחת למים	בתוך הים המופע	פעילות העשרה חינוכית
אין דבר כזה סתם	בוא אלינו לים	צב ים צב יבשה	ים קופא ים זז	מסע שקט במעמקי הים	פעילות סיום

פעילות פתיחה – יוגלה

עזרים:

מחשב / רמקולים

פתיח יוג'לה

קלפי יוג'לה

מוסיקת טבע

מהלך הפעילות:

נפתח את השבוע בפעילות יוגה שקטה ומרגיעה, שמטרתה לאפשר לתלמידים מעבר הדרגתי משעות הבוקר לשהות בצהרון, חיבור לגוף, נשימה וריכוז.

נשמיע את מוזיקת הפתיח ונזמין את התלמידים לשבת על הארץ במעגל, רגליים משולבות, גב זקוף וידיים מונחות על הברכיים. נבקש מהתלמידים להקשיב להנחיות ולבצע את התנועות יחד. יש להקפיד על דיבור בקול רך, איטי ושקט. (נשמיע ברקע בשקט את המוסיקה הנעימה.) נתחיל בתרגילים הבאים:

"שלוש": ננחה את התלמידים לקחת שלוש נשימות עמוקות ואיטיות: שאיפה דרך האף, עצירה קלה של הנשימה, נשיפה איטית דרך הפה לאחר כל שאיפה נבקש לספור בלב עד שלוש, ולהוציא את האוויר לאט.
"שתיים": ננחה את התלמידים לקחת עוד שתי נשימות עמוקות ואיטיות: להרים את שתי הידיים מעלה, לצדי האוזניים למתוח את הגוף ולספור לאט עד שתיים. כעת נוריד את הידיים באיטיות וניקח שתי נשימות עמוקות נוספות.
"אחת": ננחה את התלמידים לקחת נשימה אחת עמוקה, ולהשיט את הידיים קדימה ואז לחבק את עצמם חיבוק חזק, כאשר הגוף מוטה מעט לפנים והראש משוחרר.

לאחר כ-3 דקות של נשימות ומתיחות, נציג לתלמידים קלפי יוגה עם תנוחות פשוטות וברורות. נזמין תלמידים שמעוניינים להדגים תנוחה אחת.

לאחר מכן נחלק את התלמידים לקבוצות קטנות (כחמישה תלמידים בקבוצה) כל קבוצה תיקח קלף יוגה אחד ותלמידי הקבוצה יתנסו יחד בביצוע התנוחה:
החזקה של מספר שניות - שחרור - חזרה נוספת על התנוחה
נבקש לשים לב לנשימה בזמן הביצוע. (נשימות עמוקות ואיטיות)

הקבוצות תחלפנה קלפים עד שכל הקבוצות תתנסנה בכל התנוחות. נסיים את פעילות יוגלה בישיבה מזרחית על הארץ: גב זקוף, כתפיים משוחררות, עיניים עצומות.

ננחה את התלמידים לקחת חמש נשימות עמוקות, לאחר הנשימה האחרונה נזמין לפתוח עיניים לאט, להתמתח קלות ולהתחיל את השבוע בתחושה נעימה ורגועה.

פעילות העשרה חינוכית – סתם ים

מאת: ענת ורשבסקי • איורים: ענת ורשבסקי

על הספר: (מתוך ספריית פיג'מה)

פקק בלי בקבוק, צינורות ישנים ואפילו מסרק זרוק על החוף – כל אלו יכולים להפוך למשחק נהדר וליצירה אם מתבוננים בהם בעיניים הנכונות. בשביל התלמיד בסיפור שום דבר הוא לא "סתם", כל דבר יכול להיות פלא: המציאות השונות שהוא מוצא וגם הטיול לים.

עזרים:

הספר "סתם ים"
"סתם" דברים שמצאנו בחצר
דפי בריסטול
דבק סטיק / דבק פלסטי
חומרי יצירה נוספים שיש בצהרון לעיטור היצירה

מהלך הפעילות:

את הפעילות הזו נערוך בקבוצות קטנות. הזמינו בכל פעם קבוצה אחרת. נפתח ונראה לתלמידים את כריכת הספר. נאמר את שמו של הספר ונספר מי כתבה ואיירה את הספר. ועכשיו נשאל: מה זה "סתם"? מה אנחנו עושים בבית או בצהרון שהוא "סתם"? האם אנחנו נהנים גם מדברים שהם "סתם"? האם יש דבר כזה בכלל?

נשוחח אם התלמידים ונקשיב להסברים שלהם.

נקריא לתלמידים את הסיפור. בספר זה אין הרבה מלל אבל האיורים מספרים סיפור בעצמם. אפשר להתעכב על האיורים גם בדפים שאין מלל בכלל ולשאול את התלמידים: מה אנו רואים? מה התלמיד עושה?

האם אפשר לשחק בכל דבר שמוצאים? אפשר לסכם את השיח שאפילו בעזרת הדימיון וחפצים שהם בכלל לא משחקים, אפשר להמציא משחקים נפלאים.

אם אפשר נצא עם התלמידים לחצר הצהרון ונזמין אותם לאסוף "סתם" דברים מהחצר. אם לא, אפשר לבקש מראש לאסוף כל מיני דברים שכבר לא זקוקים להם. נשב סביב השולחנות להכין יצירה נפלאה מ"סתם" דברים שמצאנו. ננחה את התלמידים קודם לסדר את החפצים הקטנים על נייר הבריסטול בצורה שהם רוצים ורק אחר כך להדביק אותם.

פעילות סיום - אין דבר כזה סתם -

משחק הים הדמיוני

בהשראת הסיפור, התלמידים לומדים לראות את העולם בעיניים סקרניות ויצירתיות – להבין שכל חפץ פשוט יכול להפוך למשחק, לדמיון ולפלא.

הכנה מראש:

איסוף חפצים "פשוטים" ובטוחים לשימוש:
פקקים, קופסאות ריקות, צינורות, מסרקים ישנים, חבלים קצרים, כפיות פלסטיק,
צדפים (אם יש)
סידור החפצים במרכז החדר על אלבד כחול.

עזרים:

חפצים ממוחזרים / יומיומיים
אלבד כחול לפריסה
סלסלה / קופסה לאיסוף

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת במעגל סביב החפצים ונאמר:
היום היינו בים... וראינו דברים שאולי נראים "סתם"... אבל האם באמת יש דבר כזה סתם?

נרים חפץ אחד (למשל פקק) ונשאל: מה זה?
לאחר תשובה, נשאל שוב: ומה עוד זה יכול להיות?
נעודד דמיון:

אולי זה גלגל של צוללת? אולי זה עין של דג? אולי זה אוצר מהים?
בסיפור, התלמיד ראה בכל דבר משהו מיוחד... גם אנחנו יכולים!
כל תלמיד בוחר 2-3 חפצים.

נאמר לתלמידים כי עכשיו הם הופכים ליוצרי ים – המציאו בעזרת החפצים שלכם משהו חדש מהים.

נשאל תוך כדי: מה יצרתם? איך זה קשור לים? איך זה זז או פועל?

עכשיו נשחק משחק דמיון קבוצתי.

נניח את כל היצירות על הבד הכחול ונאמר:
הים שלנו מתמלא ביצורים והמצאות!

נזמין כל תלמיד להציג עם החפץ שלו שיספר מה זה ומה עושים עם זה.
אפשר לשלב תנועה או קול.

נשחק משחק "מעבירים פלא"
יושבים במעגל.

המובילים יראו חפץ ראשון ויאמרו לדוגמה:
זה לא פקק... זה... (למשל: הגה של ספינה)
מעבירים לתלמיד הבא, שמוסיף רעיון חדש לאותו חפץ.
כך ממשיכים סבב דמיון.

נסכם כי ראינו היום שאין דבר כזה "סתם" – כל דבר יכול להפוך למשהו מיוחד
אם מסתכלים עליו בעיניים של דמיון.

פעילות פתיחה – השם המיוחד שלי

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת במעגל ונאמר:
לפני שנתחיל ליצור את הים שלנו... נחשוב רגע על דבר אחד חשוב.
בסיפור למדנו שאין דבר כזה "סתם" – כל דבר מיוחד בדרכו.
נתחיל בבדיקת הנוכחות ונקריא את שמות התלמידים.
כל תלמיד שקראנו בשמו אומר:
קוראים לי...
ואני מיוחד/ת כי...

לצעירים ניתן להציע השלמה: אני אוהב/ת..., אני טוב/ה ב..., אני שמח/ה כש...

כמו שאין תלמיד שהוא "סתם" – גם בים אין דבר שהוא סתם.
כל יצור, כל צדף וכל דבר קטן – יש לו מקום ומשמעות.
עכשיו, כשאנחנו יודעים שכל דבר מיוחד – ניצור גם אנחנו עולם ים מיוחד משלנו,
שבו לכל יצור יש בית משלו.
מהבוגרים אפשר לבקש לומר תכונה אחת שמייחדת אותם, או משהו שהם מביאים
"לעולם" שלהם.

פעילות העשרה חינוכית -

בכלל לא סתם ים

בפעילות זו התלמידים יעמיקו את רעיון הסיפור – שאין דבר כזה "סתם" – דרך יצירה ודמיון. כל תלמיד ייצור בית מיוחד ליצור ים, מחומרים פשוטים, ויבינו שלכל דבר יש מקום ותפקיד בעולם.

הכנה מראש:

איסוף חומרים מגוונים ולא שגרתיים:

קופסאות קטנות, גלילי קרטון, פקקים, צדפים, חוטים, בדים, ניירות צבעוניים
הכנת משטח עבודה לכל תלמיד – רצוי קשיח

עזרים:

חומרים ממוחזרים / יומיומיים
דבק
מספרים
טושים / צבעים
בד כחול / בריסטול

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת ונזכיר שבסיפור למדנו שאין דבר כזה "סתם" ... גם דברים קטנים יכולים להפוך למשהו מיוחד.

איפה גרים יצורי הים?
האם לכל אחד יש בית שמתאים לו?

נקשיב לתשובותיהם ונאמר שכמו שלכל אחד מאיתנו יש מקום שמתאים לו – גם ליצורי הים יש "בית" שמתאים בדיוק להם.

נבקש מכל תלמיד לבחור בעל חיים ימי שהוא אוהב או מדמיון.
נבקש שיספרו מי היצור שלהם? האם הוא קטן או גדול?
האם הוא אוהב מקום שקט או מקום מלא תנועה?

לפני שמתחילים לבנות – נחשוב ונתכנן: איזה בית הכי מתאים לבעל החיים שלי?

נשאל תוך כדי:

האם הוא צריך מקום להתחבא?
האם הוא צריך מרחב לשחות?
האם הוא גר לבד או עם חברים?

לצורך בניית הבית נחלק את החומרים ונזכיר שבעל החיים שלהם יכול להיות אמיתי או דימיוני ועכשיו הם יוצרים בית מיוחד – לא סתם בית, אלא בית שמתאים בדיוק ליצור שלכם.

התלמידים בונים בעזרת החומרים:
מערות, קונכיות, מבנים, "בתים מתחת למים ועוד.

אפשר לעבור בין התלמידים ולשאול במה בחרת להשתמש? למה זה מתאים ליצור שלך?
לסיום אפשר להזמין את התלמידים להציג את הדמויות שיצרו.
כל תלמיד מציג:
זה הבית של...
הוא מיוחד כי...

נסכם:
אין דבר כזה "סתם" – כל יצור צריך בית שמתאים לו, וכל רעיון שלכם הפך למשהו מיוחד.

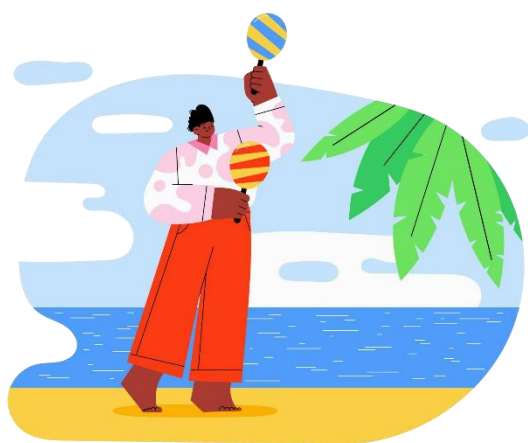
פעילות סיום – בוא אלינו לים

נסכם את היום דרך שיר חווייתי, נלמד להקשיב למילים, להבין את המשמעות שלהן ולחבר את החוויה לעולם הים שלמדנו עליו.

עזרים:
מחשב / רמקולים

[קישור לשיר "בוא אלינו לים" מילים: דן אלמגור לחן: יאיר רוזנבלום](#)

[קישור למילות השיר בשירונט](#)

מהלך הפעילות:

היום נכיר שיר מיוחד שמזמין אותנו להיכנס לעולם הים. נשמיע את השיר פעם ראשונה. נספר כי השיר נכתב לפני יותר מחמישים שנה ושרה אותו להקת חיל הים. נבקש מהתלמידים להקשיב ולשים לב על מה השיר מספר? נשאל לאחר ההאזנה: מה קורה בשיר? מי נמצא בים? איזה דברים על הים שמעתם? עכשיו ננסה לשיר יחד את הפזמון. נשיר יחד עם התלמידים, בקצב נעים.

פעילות פתיחה – נעים מאד צב

מהלך הפעילות:

נספר לתלמידים סיפור בגוף ראשון:
יצאנו לטייל עם כל המשפחה למקום הנקרא נחל אלכסנדר.
בנחל הזה גרים הרבה צבים, כשראינו מה קורה שם היינו ממש עצובים ואפילו כעסנו.
כשישבנו שם עם המשפחה שלנו על גדות הנחל, ראינו משפחות שבאו לבלות ליד הנחל,
אך את הפסולת שכחו לנקות. זרקו כלים חד פעמיים, כוסות וקשים, שקיות ניילון
ואריזות מפלסטיק, בקיצור אסון!
אפילו ראינו את צבי ים ששחו והתקרבו לפסולת ששטה במים ודאגנו מאד,
אתם יודעים מה יכול לקרות אם הם יאכלו את הפסולת הזאת?
נבקש מהתלמידים רעיונות איך אנחנו יכולים לשמור על הצבים ומה כדאי לעשות.

פעילות העשרה חינוכית – צב הים

מידע למובילים:

צבי הים חשופים למפגעים וסכנות מיום בקיעתם. מלבד טורפים טבעיים ומחלות, פעילות אנושית בחופים ובים הובילה את כל שבעת מיני צבי הים הקיימים בעולם לכדי סכנת הכחדה. צבי ים ברחבי העולם ניצודים בניגוד לחוק, נפגעים מדייג לא מכוון, מזיהום בים ובחוף ומאובדן בתי הגידול וחופי ההטלה. בים התיכון, אוכלוסיות צב הים הירוק והחום הצטמצמו באופן דרמטי במאה השנים האחרונות.

עזרים:

דפים עם צבי הים (רצוי להדפיס על דף קרטון לבן שיהיה יותר יציב)

טושים

פלסטלינה בגווני ירוקים, צהובים, חומים

מספריים

דבק סטיק

דפי בריסטול לבנים

קרפ כחול / דפים כחולים/תכלת

דבק נצנצים

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים ליצירת בעל החיים העדין והמקסים הזה שקיומו בעולם נמצא בסכנה. נניח את חומרי היצירה על השולחנות ונחלק לתלמידים את דפי העבודה. ניתן לצבוע את צבי הים בשתי צורות (להחלטת המובילים לפי גילאים ויכולות)

* ניתן לצבוע את הצבים בעזרת טושים ולעטר בעזרת דבק נצנצים בגווני ירוק וצהוב.

* ניתן להשתמש בפלסטלינה ולעטר את הצבים בשיטת המריחה.

לוקחים מעט פלסטלינה מכל צבע ומכינים עיגולים קטנטנים (בגודל של אפונה)

בכל פעם לוקחים כדור בצבע אחר ומורחים בעדינות לפי קווי המתאר של הצב שלנו.

שימו לב להנחות את התלמידים לא להניח פלסטלינה על המקום המצוייר עליו איקס

את החלקים האלה יש לצבוע בטוש חום או ירוק.

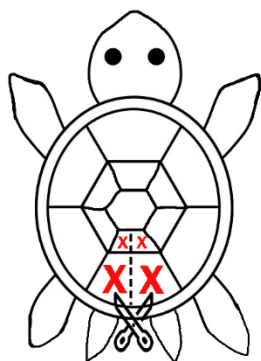
כאשר הצבים מוכנים שימו לב כי מצוייר קו מקווקו שחור בתחתית גופו של הצב.

ננחה את התלמידים לגזור לאורך הקו הזה ולהניח את שני החלקים האחד על השני

ולהדביק בעזרת דבק סטיק.

כשהצב שלנו מוכן נניח אותו רגע בצד .

המובילים יחלקו לתלמידים דף בריסטול לבן שיהווה את הרקע לצב שלנו.

התלמידים יעטרו את הדף בטושים בגווני כחול וירוק

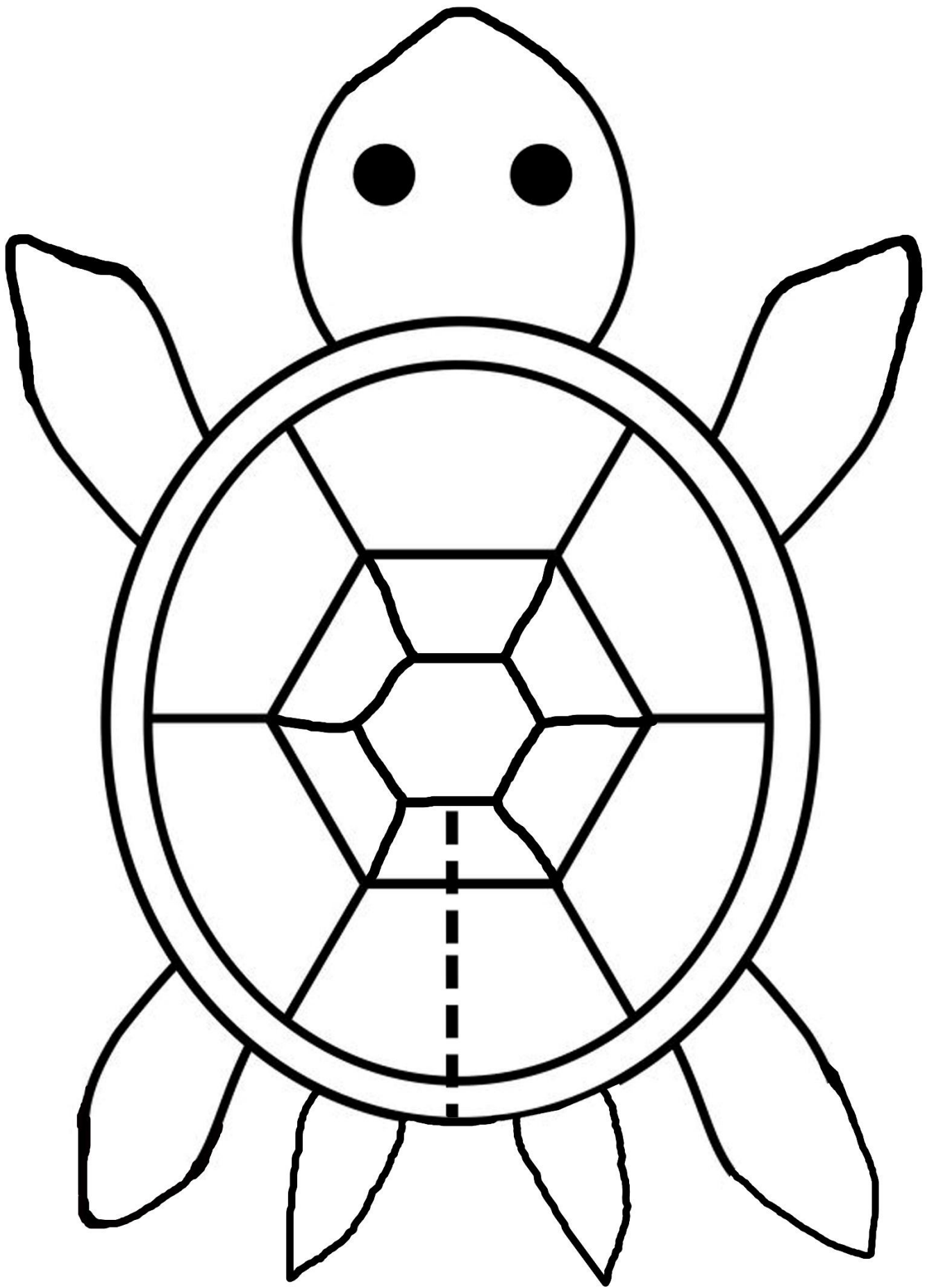
ויכינו את "הים" בו שוחה הצב,

ניתן לגזור סרטי קרפ ולהוסיף גלים לים.

על דף זה נזמין את התלמידים לרשום את שמם מאחור או בשולי הדף.

כשהרקע מוכן נזמין את התלמידים להניח את הצב על רקע הים

כאשר יש למרוח דבק סטיק רק על כפות רגליו של הצב ומדביקים אותו על רקע הים.

פעילות סיום – צב ים צב יבשה

עזרים:

מחשב / רמקולים
שירים שהתלמידים אוהבים
8 חישוקי משחק

מידע למובילים:

איסוף צבים אינו חוקי!

בעולם קיימים מעל 300 מינים של צבים, שחיים ביבשה, בים ובמקווי מים מתוקים. בין מיני הצבים השונים קיימים קווי דמיון רבים, כמו העובדה שלכולם יש שריון, אבל גם הבדלים: צבים יכולים להיות קטנים מאוד, כמו צב הכף המנומר, שאורכו כשמונה סנטימטרים, או גדולים הרבה יותר, כמו צב גלאפגוס המפורסם, שמגיע לאורך של למעלה מ-1.80 מטר. הצבים הם גם סמל לאריכות ימים, והמבוגרים ביותר מביניהם שתועדו התקרבו ואולי אף עברו את גיל 200.

בישראל קיימים שני מיני צבי יבשה: צב היבשה המדברי, שחי (כפי ששמו רומז) באזורים מדבריים, וצב היבשה המצוי, שחי בכל חלקי הארץ, הן הטבעיים והן העירוניים. שני המינים נמצאים כיום בסיכון. **נבקש אם הם רואים צבים בטבע, לא לקחת אותם מהסביבה הטבעית שלהם, אלא רק להתבונן ולהנות.**

מהלך הפעילות:

נסיים את היום במשחק משעשע אך הפעם נשחק אותו בהשראת הצבים. לפני תחילת המשחק נראה לתלמידים את התמונה המצורפת ונשאל האם הם יכולים להצביע על מה דומה ומה שונה בין צב ים לצב יבשה.

דומה לשניהם:

שריון

זנב

נושמים אוויר (לשניהם יש ריאות כמו של בני אדם)

מטילים ביצים ביבשה

בעלי ארבע רגליים

מבעלי החיים הראשונים שחיו על פני כדור הארץ

שונה:

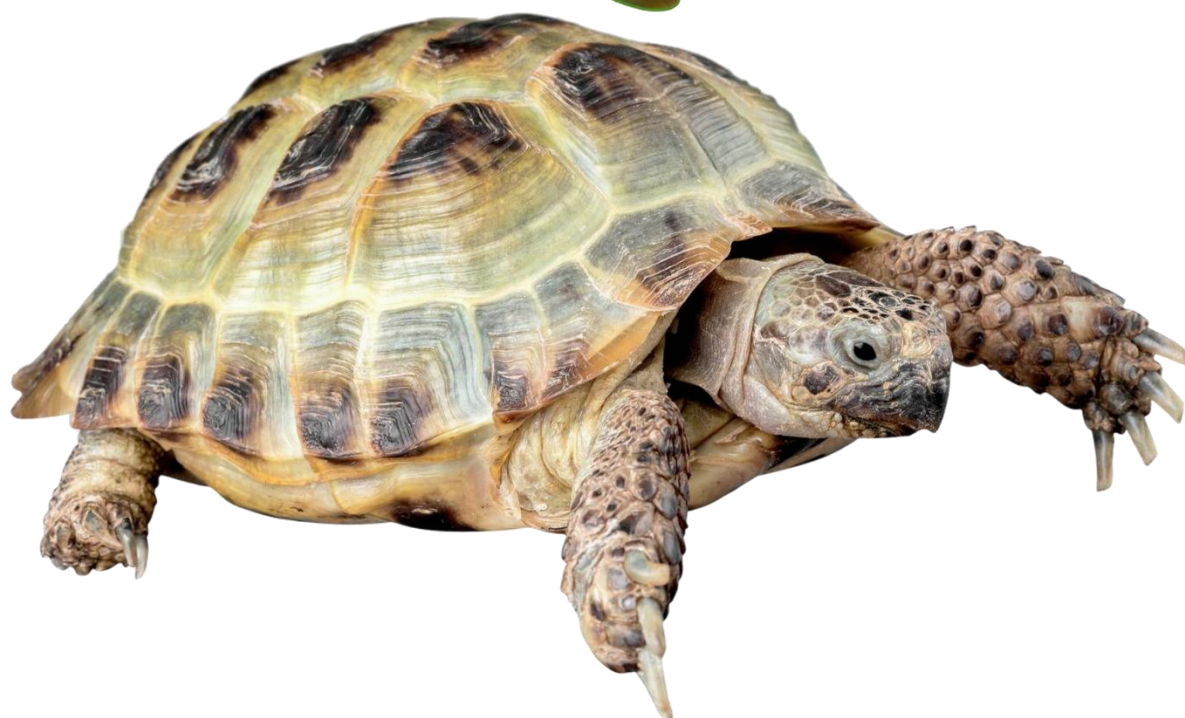
צב יבשה – רגליים עם ציפורניים (מותאמות להליכה על יבשה)

צב ים – רגליים המסתיימות בסנפיר (מותאמות לשחייה בים)

תקופת הדגירה על הביצים – צבי ים כ-21 יום

צבי יבשה – בין 60-120 ימים.

המובילים יפזרו על הרצפה במרחב הצהרון 6-8 חישוקים
ויזמינו את התלמידים לעמוד סביבם
נגנו ברקע שירים שהתלמידים אוהבים.
כשהמוסיקה נעצרת, המובילים קוראים צב ים / צב יבשה והתלמידים צריכים לקפוץ בהתאם
לתוך השלולית או מחוצה לה.
התלמידים שזוכים הם אלה שנשארים אחרונים ולא מתבלבלים.

פעילות פתיחה – הלווייתן הכחול

הענק השקט של הים

היום נכיר את החיה הכי גדולה שחיה אי פעם על כדור הארץ – הלווייתן הכחול. נלמד איך הוא חי, איך הוא מתקשר, ולמה למרות הגודל העצום שלו הוא יצור עדין ושקט.

עזרים:

מחשב / רמקולים / מקרן

קישור לסרטון על הלווייתן הכחול

התחילו את הסרטון בדקה 4:40

בד כחול גדול (להמחשת גודל)

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת במעגל ונאמר:

היום נכיר יצור כל כך גדול... שאפילו מכונית קטנה יכולה להיראות לידו כמו צעצוע.

נציג תמונה ונשאל:

מה אתם רואים? אם הוא קטן או גדול? בעיניכם

זהו הלווייתן הכחול – בעל החיים הגדול ביותר שחי בעולם.

נשאל:

איך לדעתכם הוא זז במים? מהר או לאט?

האם הוא נושם בתוך או מחוץ למים?

נסביר:

הלווייתן הוא יונק – הוא נושם אוויר כמו בני אדם, ולכן הוא עולה מדי פעם לפני המים כדי לנשום.

למרות שהוא ענק, הוא לא טורף מסוכן לבני אדם – הוא אוכל יצורים קטנים מאוד שנקראים

פלנקטון.

נצפה יחדיו בסרטון על הלווייתן הכחול.

פעילות העשרה חינוכית – תיאטרון צלליות מתחת למים

בפעילות זו התלמידים יעמיקו בהיכרות עם הלווייתן הכחול ועם עולם מצולות הים, דרך יצירה חווייתית של תיאטרון צלליות המדמה את החיים מתחת למים.

הכנה מראש:

הכנת דוגמות לצלליות של יצורי ים (לווייתן, דולפין, דגים, מדוזה, סוסון ים) הכנת "מסך צללים" – קופסה פתוחה או מסגרת עם בד לבן מתוח בדיקת תאורה – פנס / מנורת שולחן מאחורי המסך דפי בריסטול שחורים הדפסת כמה שבלונות להכנת הצלליות.

עזרים:

בריסטול שחור / כהה
מספריים
שיפודים מעץ (קטומים ללא החוד)
דבק / סלוטייפ
טושים לבנים (לסימון)
פנס / מנורת שולחן
מסך צללים מוכן
בד לבן
דבק גאפה חזק
דפים עם צלליות לגזירה

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת ונספר כי היום נרד למצולות הים... מקום שבו לפעמים קשה לראות הכול, אבל אפשר לראות צלליות.
נשאל: מה זה צל? מתי אנחנו רואים צל?
נמחיש עם פנס ויד:
כשיש אור שמאיר על חפץ או דבר אטום נוצר צל.
היום נכין תיאטרון צלליות של עולם הים, ובתוכו גם הלווייתן הכחול – הענק של הים.

יצירת הצלליות -

נחלק לכל תלמיד בריסטול שחור.
ונזמין את התלמידים לצייר בעל חיים ימי שהם אוהבים – דג, מדוזה, לווייתן, סוסון ים או כל בעל חיים אחר.

לצעירים – ניתן לתת שבלונות מוכנות
לבוגרים – לאפשר ציור עצמאי
לאחר הציור, התלמידים גוזרים את הצורה.
חשוב לדייק כדי שהצל יהיה ברור – אנחנו צריכים צורה מלאה וברורה.
קעת נחלק שיפודים עבים ונעזור לתלמידים להדביק את הצללית לשיפוד.
לא בקצה מדי כדי שהצללית תהיה יציבה.

יצירת תיאטרון הצללים -
נכבה מעט את האור בחדר.
נמקם את הפנס מאחורי המסך.
נזמין כל תלמיד בתורו להכניס את הצללית שלו מאחורי המסך.

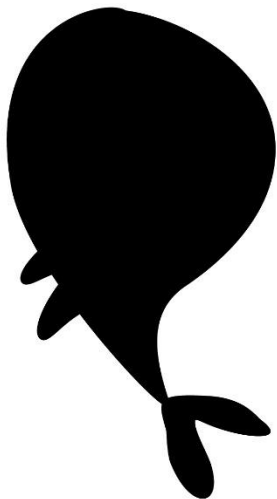
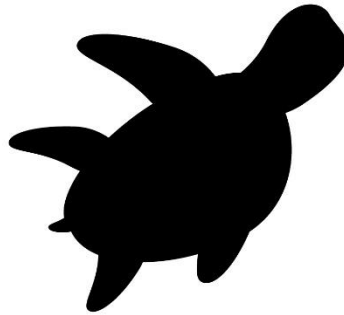
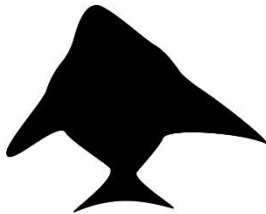
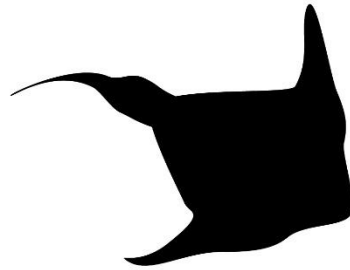
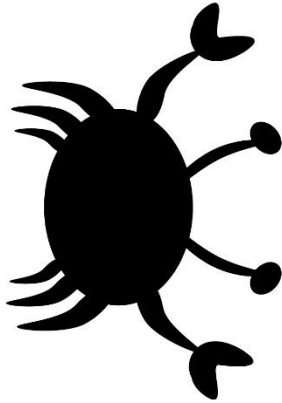
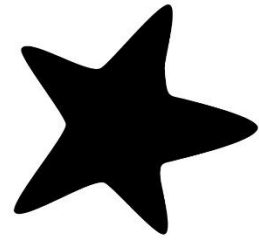
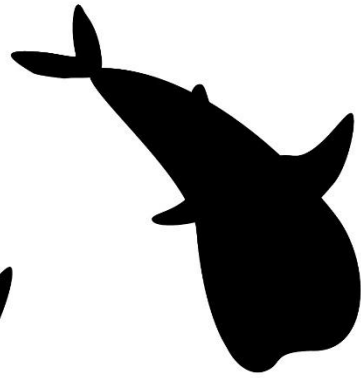
עכשיו הים מתעורר... וכל יצורי הים מתחילים לשחות.

נכון את התלמידים:
תנועות איטיות – כמו לזיזת
תנועות מהירות – כמו דגים
תנועות רכות – כמו מדוזה
כל אחד לפי בעל החיים שבחר.

אפשר להזמין כמה דמויות יחדיו וליצור סיפור משותף

המובילים ימציאו התחלה של סיפור:
עמוק עמוק בתוך הים, שחה לזיזת כחול גדול...
וכל תלמיד מוסיף את הצללית שלו לסיפור,
אפשר לעודד אותם לדבר בשם הצללית שלהם.

פעילות סיום – ים קופא ים זז

פעילות תנועה ומשחק שמסכמת את היום באנרגיה חיובית, משלבת דמיון, הקשבה ושליטה בתנועה.

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לעמוד במרחב ונאמר:
עכשיו נהפוך כולנו לים – לפעמים הים שקט... ולפעמים הוא בתנועה!

נסביר את חוקי המשחק:
כשאני אומרת "ים זז" – כולם זזים כמו יצורי ים
כשאני אומרת "ים קופא" – כולם עוצרים במקום כמו פסל
נדגים יחד.

נתחיל לשחק:
ים זז – התלמידים שוחים, קופצים, נעים כמו דגים, מדוזות, דולפינים
ים קופא – כולם נעצרים במקום

נוסיף עניין:
ים זז לאט – תנועות רכות ואיטיות
ים זז מהר – תנועות מהירות
ים סוער – תנועות גדולות וחזקות
ים רגוע – תנועות עדינות ושקטות

נשאל תוך כדי:
איזה יצור אתם עכשיו?
איך הוא זז?
הים יכול להשתנות כל הזמן – בדיוק כמו הגוף שלנו שיכול להיות פעיל ואז להירגע.
נבקש מהתלמידים לעצור, לקחת נשימה עמוקה ולחזור למעגל.

מה הכי אהבתם להיות – ים רגוע או ים סוער?

אם נותר זמן אפשר לשחק – "אחת שתיים שלוש דג מלוח"

פעילות פתיחה – מתכוננים למופע

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לעמוד במרחב ונספר כי מיד אחרי ארוחת הצהריים אנחנו עולים לבמה... אבל לפני זה – כמו שחקנים אמיתיים נעשה חימום ונהפוך כולנו לים אחד גדול.

כל אחד מאיתנו מדמיין שהוא יצור ים אחר – דג, מדוזה, דולפין או לוויתן. מיצאו את התנועה של היצור שלכם והתחילו לזוז בשקט במרחב.

עכשיו כולם נעים כמו ים רגוע...

ועכשיו הים מתעורר לאט...

ועכשיו הים שמח – תנועות גדולות ושמחות

זכרו – במופע אנחנו לא לבד, אנחנו יחד כמו להקה אחת של יצורי ים.

נוסיף חימום קצר:

נשימה עמוקה יחד...

ידיים עולות כמו גל... ויורדות כמו גל...

ועכשיו אנחנו מוכנים לאכול ולהיכנס לים – למופע שלנו!

פעילות העשרה חינוכית – בתוך הים המופע

נחוה את נושא הים בצורה חווייתית, יצירתית ומשמחת: נכין יחד תלבושות פשוטות, נתחפש ליצורי ים, וניצור מופע קבוצתי בליווי השיר "בתוך הים".

עזרים:

בדים בצבעי כחול / ירוק / לבן
ניירות קרפ / ניילון / שקיות צבעוניות
גומיות / סרטים לקשירה
מדבקות ים (דגים, כוכבי ים, מדוזות)
טושים / צבעים
מספרים
אביזרים פשוטים לתחפושת (כתרים, זנבות, סנפירים מנייר)
מחשב / רמקולים

קישור לשיר בתוך הים בעברית

מהלך הפעילות:

היום אנחנו הופכים להיות חלק מהים הגדול.

נשאל את התלמידים איזה בעל חיים ימי הם היו רוצים להיות? למה דווקא הוא?
נציג את כל החומרים ונספר כי בעזרת כל מה שיש כאן – ניצור תלבושות של יצורי ים וניכנס לעולם מתחת למים.

הכנת התלבושות -

נחלק את התלמידים לקבוצות קטנות או בעבודה אישית.
כל תלמיד בוחר יצור ים (דג, מדוזה, סוסון ים, כריש, דולפין וכו').
נשתמש בבדים, ניירות ומדבקות כדי ליצור את הדמות הימית שלכם.
אפשר להכין זנב, סנפירים, כתרים או קישוטים שמתאימים לים.
התארגנות למופע -

לאחר סיום ההכנה, נחלק את התלמידים לקבוצות קטנות
נשמיע את השיר "בתוך הים" ונזמין בכל פעם קבוצה אחרת להופיע מול כל החברים.
נסיים את המופעים במופע משותף שמח וציבעוני לכולם.

פעילות סיום – מסע שקט במעמקי הים

לאחר ההצגה, נזמין את התלמידים להירגע, לעצום עיניים ולצאת למסע דמיוני שקט ונעים בתוך עולם הים.

עזרים:

מחשב / רמקולים

קישור למוזיקה רגועה באווירת מצולות הים

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשכב או לשבת בנוחות ונאמר בקול שקט ואיטי:
עכשיו אנחנו נפרדים מהבמה... ונכנסים למסע שקט בתוך הים.

ננחה בעדינות:

מי שרוצה יכול לעצום עיניים... לקחת נשימה עמוקה... ונשיפה איטית...

דמיינו שאתם צפים על פני הים... המים נעימים ורכים...
לאט לאט אתם שוקעים למטה... למים הכחולים והשקטים...

אתם רואים דגים קטנים שוחים לידכם...

מדוזות זוהרות נעות לאט...

ולפתע – לווייתן גדול ושקט עובר לידכם... הוא רגוע ולא מפחיד...

המים שקטים... הגוף שלכם רגוע...

אתם נעים לאט... כמו יצורי הים...

בואו נשאר כאן מעט. המשיכו לנשום לאט לאט.

ננחה נשימה:

נשימה עמוקה... ונשיפה... שוב נשימה... ושחרור...

לאט לאט נעלה חזרה למעלה... אל פני המים...

נבקש מהתלמידים לפתוח עיניים בעדינות.

לסיום נשאל בקול רך:

איך הרגשתם במסע בים?

איזה יצור פגשתם בדמיון?

גם כשאנחנו כאן מעל פני המים אפשר להיות בשקט –
אפשר לדמיון, להירגע ולהרגיש כמו בתוך מצולות הים.

שבוע רביעי

הרפתקאות מתחת לפני הים

יום ה'	יום ד'	יום ג'	יום ב'	יום א'	
ימת כנרת	המפלצת מאגם לוך-נס	דגיגונים רעבים	ממציאים סיפור	יוגלה	מפגש פתיחה והתכנסות
ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים	ארוחת צוהריים
מצולות הים באור וצל	היצור שלי במעמקים	הפינגווין	הליוויתן שוחה בים	מי אתה ליוויתן?	פעילות העשרה חינוכית
כנפיים או סנפירים	חיות בדימיון שלי	תערוכת הקוטב הדרומי	חבילה עוברת בין הגלים	תופסת דגיגונים	פעילות סיום

פעילות פתיחה – יוגלה

עזרים:

מחשב / רמקולים

פתיח יוגלה

קלפי יוגלה

מוסיקת טבע

מהלך הפעילות:

נפתח את השבוע בפעילות יוגה שקטה ומרגיעה, שמטרתה לאפשר לתלמידים מעבר הדרגתי משעות הבוקר לשהות בצהרון, חיבור לגוף, נשימה וריכוז.

נשמיע את מוזיקת הפתיח ונזמין את התלמידים לשבת על הארץ במעגל, רגליים משולבות, גב זקוף וידיים מונחות על הברכיים.

נבקש מהתלמידים להקשיב להנחיות ולבצע את התנועות יחד. יש להקפיד על דיבור בקול רך, איטי ושקט. (נשמיע ברקע בשקט את המוסיקה הנעימה.) נתחיל בתרגילים הבאים:

"שלוש": ננחה את התלמידים לקחת שלוש נשימות עמוקות ואיטיות:

שאיפה דרך האף, עצירה קלה של הנשימה, נשיפה איטית דרך הפה לאחר כל שאיפה נבקש לספור בלב עד שלוש, ולהוציא את האוויר לאט.

"שתיים": ננחה את התלמידים לקחת עוד שתי נשימות עמוקות ואיטיות: להרים את שתי הידיים מעלה, לצדי האוזניים למתוח את הגוף ולספור לאט עד שתיים.

כעת נוריד את הידיים באיטיות וניקח שתי נשימות עמוקות נוספות.

"אחת": ננחה את התלמידים לקחת נשימה אחת עמוקה, ולהושיט את הידיים קדימה ואז לחבק את עצמם חיבוק חזק, כאשר הגוף מוטה מעט לפנים והראש משוחרר.

לאחר כ-3 דקות של נשימות ומתיחות, נציג לתלמידים קלפי יוגה עם תנוחות פשוטות וברורות. נזמין תלמידים שמעוניינים להדגים תנוחה אחת.

לאחר מכן נחלק את התלמידים לקבוצות קטנות (כחמישה תלמידים בקבוצה) כל קבוצה תיקח קלף יוגה אחד ותלמידי הקבוצה יתנסו יחד בביצוע התנוחה:

החזקה של מספר שניות - שחרור - חזרה נוספת על התנוחה
נבקש לשים לב לנשימה בזמן הביצוע. (נשימות עמוקות ואיטיות)

הקבוצות תחלפנה קלפים עד שכל הקבוצות תתנסנה בכל התנוחות. נסיים את פעילות יוגלה בישיבה מזרחית על הארץ: גב זקוף, כתפיים משוחררות, עיניים עצומות.

ננחה את התלמידים לקחת חמש נשימות עמוקות, לאחר הנשימה האחרונה נזמין לפתוח עיניים לאט, להתמתח קלות ולהתחיל את השבוע בתחושה נעימה ורגועה.

פעילות העשרה חינוכית - מי אתה ליוויתן ?

בפעילות זו נכיר את לוויתן האורקה לעומק – איך הוא חי, נושם, מתקשר ונע בים.

עזרים:

תמונות של לוויתן אורקה
מרחב פתוח

קישור לקולות של ליוויתן אורקה

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת במעגל ונאמר:
היום נכיר בעל חיים נוסף מיוחד מאוד – ענק, שקט וחכם שחי בים.

נציג תמונה ונשאל:
מי זה? מה אתם יודעים עליו?

נקשיב לתשובות ונאמר:
זהו לוויתן האורקה.

גם הוא יונק כמו הליוויתן הכחול וכמו בני האדם והוא עולה למעלה כדי לנשום אוויר.
האורקה, שנקרא גם "לוויתן קטלן", הוא בעצם סוג של דולפין גדול מאוד וחכם שחי בים.
אפשר לזהות אותו לפי הצבעים המיוחדים שלו – שחור ולבן.

ליוויתני האורקה חיים בקבוצות שנקראות להקות, והם תמיד יחד – שוחים משחקים,
צדים ועוזרים אחד לשני.

הם מאוד חכמים ויודעים לתקשר אחד עם השני בעזרת קולות, שריקות ותנועות גוף,
ממש כמו שפה סודית.

ליוויתני האורקה הם טורפים, כלומר הם אוכלים בעלי חיים אחרים מהים,
אבל הם לא מחפשים בני אדם.

כל להקה של אורקות יכולה ללמוד "הרגלים" שונים – איך לצוד, איך לשחק ואפילו איך לתקשר,
קצת כמו משפחה עם מנהגים משלה.

נקשיב יחדיו לקולות שמשמיע הליוויתן הקטלן.

אפשר לחלק את הקבוצה לשתי קבוצות קטנות יותר – קבוצת הליוויתן הכחול
וקבוצת ליוויתן האורקה – נחלק לכל קבוצה בריסטול לבן גדול וצבעים ונזמין אותם
לצייר את הליוויתן של הקבוצה שלהם.
אפשר לבדוק אחר כך ביחד במה דומים ובמה שונים שני סוגי הליוויתנים.

דומה:

שניהם יונקים ימיים – נושמים אוויר ועולים לפני המים
שניהם חיים בים ושוחים בעזרת סנפירים וזנב
שניהם חיים בקבוצות ומשתפים פעולה
שניהם מתקשרים בעזרת קולות
שניהם חכמים מאוד

שונה:

גודל:

הלווייתן הכחול הוא הגדול ביותר בעולם, האורקה קטן ממנו

סוג מזון:

הלווייתן הכחול אוכל יצורים קטנים מאוד
האורקה טורף בעלי חיים אחרים (דגים, כלבי ים ועוד)

צבע:

הלווייתן הכחול בגווני כחול-אפור
האורקה שחור ולבן

מבנה גוף:

הלווייתן הכחול ארוך וחלק
האורקה עם סנפיר גב גבוה ובולט

התנהגות:

הלווייתן הכחול שקט ואיטי יותר
האורקה פעיל, מהיר וצד בשיתוף פעולה

פעילות סיום – תופסת דגיגונים

מהלך הפעילות:

נסיים את היום במשחק תופסת חביב, בו החברים יכולים להציל האחד את השניה.

תופסת דגיגונים – המובילים מזמינים מתנדב להיות התופס. מתחיל המשחק והמשימה של התופס לתפוס את ה"דגיגונים" ששוחים במהירות בים. כאשר תלמיד נתפס, עליו לעמוד במקום בפישוק רגליים. אפשר להציל אותו אם אחד מהחברים מצליח בזריזות לעבור בין רגליו מבלי להתפס.

פעילות פתיחה – ממציאים סיפור

מהלך הפעילות:

נפתח את המפגש עם סיפור שנמציא ביחד. רצוי לבחור עם התלמידים ובעקבות הצעות שלהם לנושא הסיפור. נשב במפגש והמובילים ימציאו משפט פתיחה לסיפור ויכתבו אותו, לפי התור התלמידים יצטרכו להוסיף משפטים שממשיכים את הסיפור, כל אחד בתורו משפט אחד.

המובילים מוזמנים לכתוב את המשפטים שהתלמידים אומרים ולבסוף כאשר הסבב מסתיים להקריא לתלמידים את הסיפור שהמציאו יחדיו.

פעילות העשרה חינוכית – "הלווייתן שוחה בים" יצירה בתנועה

מידע למובילים:

נכין יצירה מקסימה של ליווייתן שוחה ואיתה נבטיח לשמור על נקיון האוקיינוסים ובעלי החיים שמתגוררים בתוכם.

עזרים:

מחשב / רמקולים / מקרן

קישור לסרטון הכנת היצירה להתרשמות קישור למובילים לראות את מהלך העבודה שלב שלב

צלחת נייר עגולה או בריסטול עגול
ניירות צבעוניים (כחול, תכלת, לבן, צהוב)
גזירות מוכנות / שבלונות של לוויתן (או ציור חופשי)
טושים
דבק
מספריים
שיפוד עץ קטום או מקל רופא ארוך
סלוטייפ / דבק חזק
דף להדפסה מראש - ליווייתן

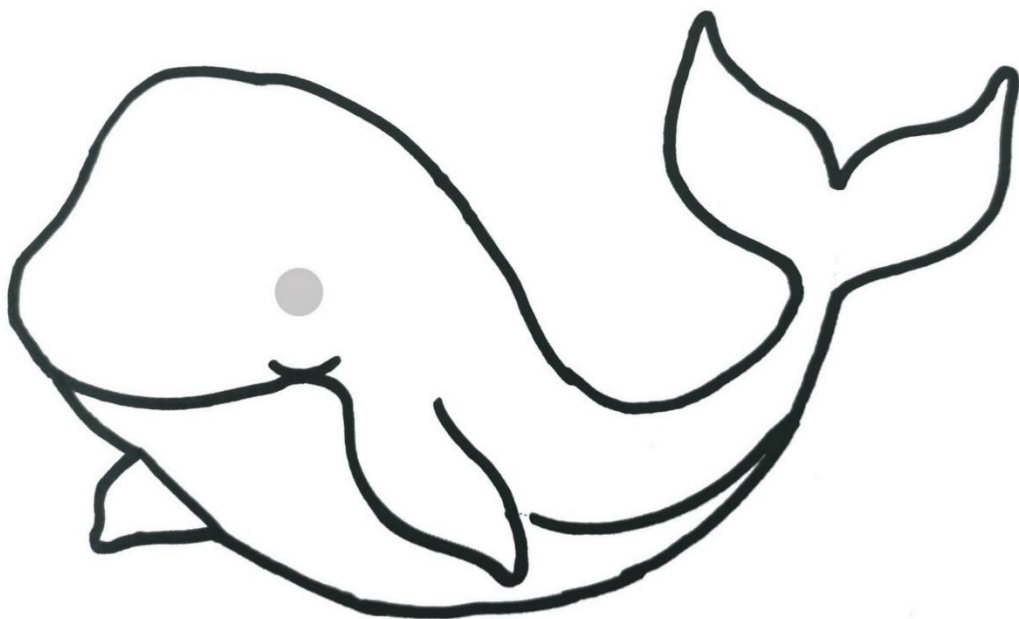
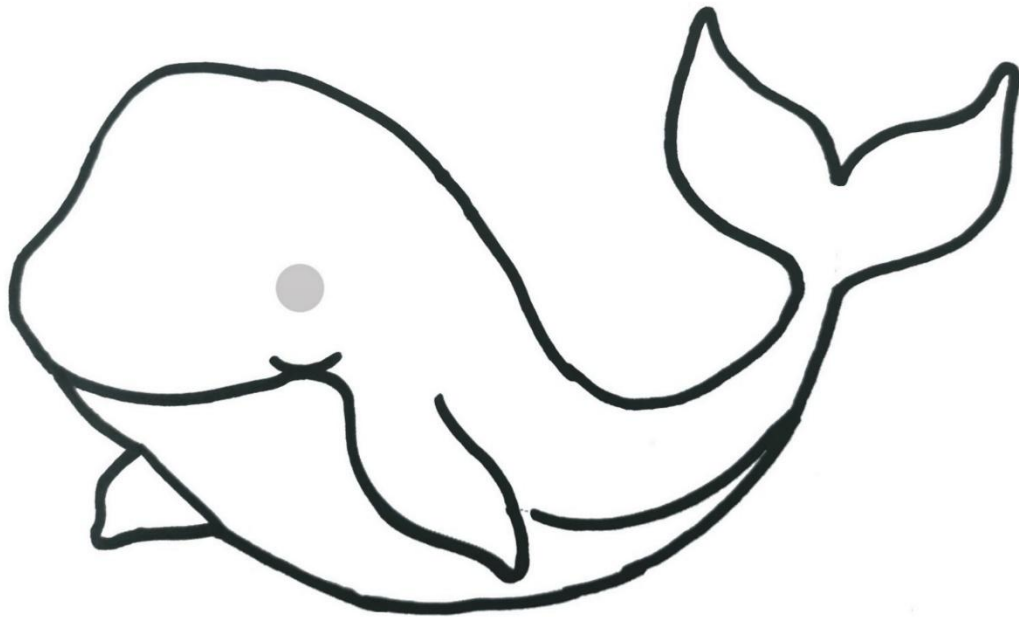
מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשולחנות העבודה – אם תרצו להכין יצירה לדוגמה תוכלו להראות להם אותה כעת ואם לאו אפשר להראות להם את הסרטון המצורף בעזרים. היום ניצור לוויתן שיכול לזוז ולשחות ממש כמו בים.

נשאל את התלמידים איך לוויתן זז במים? מהר או לאט? מה עוזר לו לנוע? | (הזנב שלו) ניצור את הרקע (ים ושמיים)
נחלק לכל תלמיד צלחת / עיגול בריסטול.
נחלק את העיגול לשני חלקים:
למעלה – שמיים
למטה – ים
נשתמש בניירות צבעוניים או צבעים ליצירת:
שמיים בהירים עם עננים ושמש
ים כחול עם גלים

ננחה לגזירת קו גלי מבריסטול כחול (להפרדה בין המים לשמיים) והדבקה.
כעת ניצור את הלווייתן – נזכיר כי יש סוגים שונים של ליווייתנים – הזמינו אותם לבחור.
באותה הדרך, לבוגרים שמעוניינים נזמין אותם לצייר ליווייתן ולגזור
ולצעירים לגזור מתוך הדף המיועד להדפסה ליווייתן גדול, עם זנב וסנפיר
אפשר להוסיף פנים מחייכות.

כעת נחבר את מנגנון התנועה.
נחבר את הלווייתן למקל שיונח על החלק האחורי שלו ונדביק עם נייר דבק חזק ורחב.
ניצור חריץ קטן / פתח בגלים (בחלק הים), דרכו ייכנס המקל.
כשמזיזים את המקל – הלווייתן "שוחה" בין הגלים.
נזנ

פעילות סיום – חבילה עוברת בין הגלים

הכנה מראש:

המובילים יכינו הפתעה קטנה ויעטפו אותה היטב עם הרבה ניירות עיתון

עזרים:

ניירות עיתונים

מהלך הפעילות:

יש גרסאות שונות למשחק. אפשר לשבץ בין ניירות העיתון פתקים עם משימות. נבחר משימות בהתאם ליכולות של התלמידים.

משמיעים מוסיקה שהתלמידים אוהבים ויושבים במעגל. כל אחד מעביר את החבילה אחד לשני.

וכשנעצרת המוזיקה התלמיד שהחבילה נעצרת אצלו קורע שכבה אחת מהחבילה, אם יש משימה הוא מבצע את המשימה ואם אין אזרק מסיר עיתון אחד וממשיכים וכך הלאה.

פעילות פתיחה – דגיגונים רעבים

מהלך הפעילות:

נפתח את היום עם משחק חביב שלא צריך אביזרים אלא רק... אגודלים. נזמין את התלמידים להתחלק לזוגות ולאחוז אחד ביד שלי השני (ידיים נגדיות) כאשר האצבעות מכופפות ואוחזות באצבעות של החבר, רק האגודל נשאר זקופה למעלה. נספר לתלמידים כי האגודלים שלנו היום יהיו דגים קטנים במים שמנסים לתפוס דגים אחרים.

אם יש מספר אי-זוגי של תלמידים, המובילים מוזמנים להצטרף למשחק. בהזזת האגודל ימינה ושמאלה סופרים עד 3 וכל אחד מנסה לתפוס את האגודל של החבר רק בעזרת האגודל שלו.

המובילים מוזמנים להדגים. אפשר להתחלף בזוגות.

פעילות העשרה חינוכית – הפינגווין

הפינגווין הוא בעל חיים מיוחד במינו. הוא חי גם על היבשה וגם בתוך הים. בפעילות זו התלמידים יחקרו את הקשר בין היבשה הקפואה של אנטארקטיקה לבין מצולות הים – ויבינו איך הפינגווין חי בין שני עולמות שונים.

הכנה מראש:

הדפסת תמונות של אנטארקטיקה (קרח, שלג, ים)
הדפסת תמונות של פינגווינים בתוך המים ומחוץ למים
סידור המרחב לשני אזורים: "יבשה קפואה" ו"ים עמוק"

עזרים:

מחשב

קישור לדף פינטרסט עם הצעות רבות להכנת פינגווינים שונים

התמונות שהכנתם

סימון אזורים על הרצפה (אפשר עם סרט דבק או להשתמש בדימיון בלבד)
פרוט העזרים להכנת הפינגווין בדף הבא.

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת במעגל ונאמר:
היום נצא למסע רחוק מאוד... למקום הכי קר בעולם – אנטארקטיקה.
אנטארקטיקה היא היבשת הכי קפואה על פני כדור הארץ. זוכרים שהכרנו את כל היבשות?

נציג תמונות ונספר כי יש שם הרבה קרח, שלג ורוחות חזקות.
אבל יש שם גם ים עמוק מאוד – ובתוכו חיים יצורים שאוהבים מאד את הקור.
האם אתם מכירים בעלי חיים כאלה? (כלבי ים, ליוויתן מינקי אנטארקטי)

נעמוד ונחלק את המרחב לשניים ונאמר לתלמידים שבצד אחד היבשה קפואה
ובצד השני יש אוקיינוס ענקי.

כאן קר מאוד ויבש

וכאן מים עמוקים ומלאי חיים.

איפה לדעתכם יותר קל לחיות? למה?

נשאל את התלמידים מי מכיר את בעל החיים הזה? ונראה תמונה של פינגווין.

נספר על הפינגווין שהוא מאד מיוחד – הוא חי גם כאן וגם כאן.

בים – הוא מוצא אוכל

ביבשה – הוא נח ומתחמם ודוגר על הביצים שלו.

למה הים חשוב?

אם הפינגווין לא היה נכנס לים – מה היה קורה?

הים הוא מקור החיים שלו – שם הוא מוצא מזון.

one little project
...at a time

בואו נכין לנו פינגווין.

ניצור אותו מחומרים פשוטים,
תוך הבנה של מבנה הגוף שלו והקשר בין החיים ביבשה ובים.

עזרים:

בריסטול שחור

כפות חד פעמיות לבנות

בריסטול לבן (לבטן – אופציונלי אם לא משתמשים בכף בלבד)

בריסטול כתום / צהוב (למקור ורגליים)

עיניים זזות / ציור בטוש

מנקי מקטרות צבעוניים (לאוזניות / קישוט – לא חובה)

דבק

מספריים

טושים

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשולחנות ונספר שעכשיו נכין פינגווין מיוחד,
כזה שחי גם ביבשה וגם בתוך הים.

נשאל: איזה צבעים יש לפינגווין?
שחור, לבן וקצת כתום.

נחלק בריסטול שחור וננחה את התלמידים
לגזור צורת גוף של פינגווין (אליפסה עם "כנפיים" בצדדים)
לצעירים – אפשר לתת גוף מוכן.

נחלק לכל תלמיד כף חד פעמית.
נסייע לתלמידים לחרוץ חריץ קטן בתחתית הגוף של הפינגווין
ונשחיל את הכף הלבנה הפוכה
כך שתיווצר בטן קטנה ולבנה לפינגווין שלנו.
כעת נזמין את התלמידים להוסיף פנים ורגליים
להדביק עיניים, להוסיף מקור קטן מבריסטול כתום
להדביק רגליים קטנות בתחתית.

אפשר לשוחח תוך כדי:

איך הפינגווין רואה?

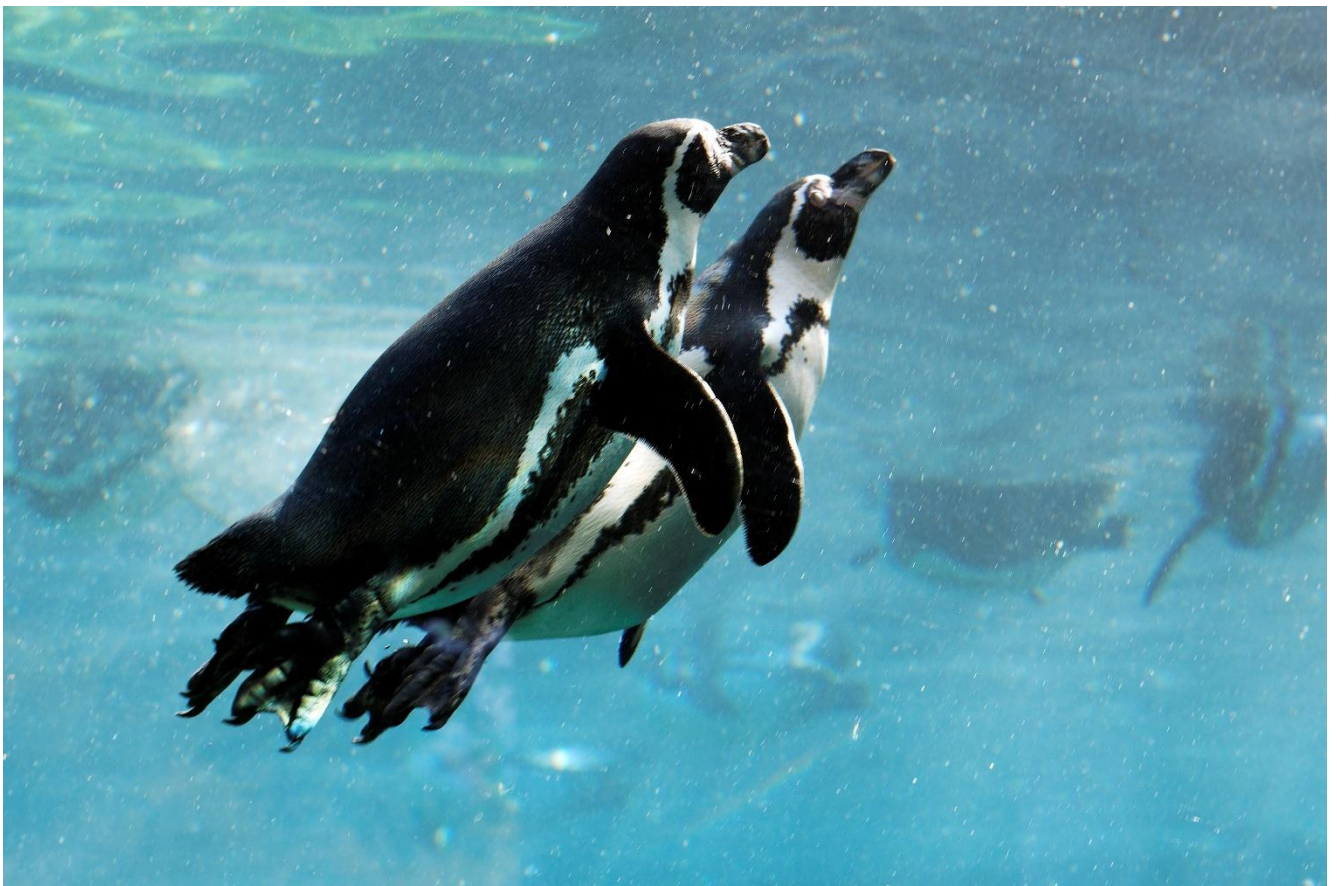
איך הוא הולך?

נזמין את התלמידים להוסיף: אוזניות ממנקי מקטרות, ציור פנים מחייכות, קישוטים אישיים

רצוי שכל פינגווין יהיה מיוחד ושונה.

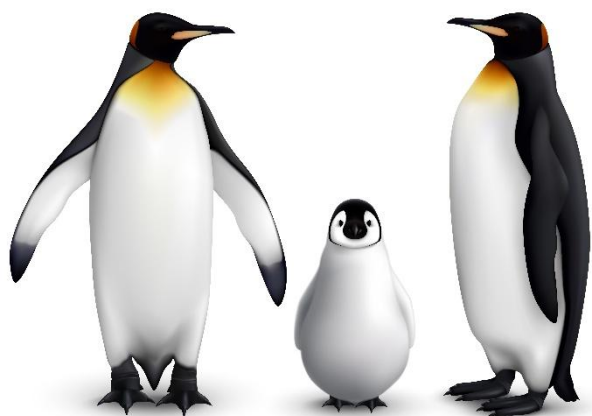
פעילות סיום – תערוכת הקוטב הדרומי

עולם הפינגווינים

נסיים את היום בתערוכה מרהיב, התלמידים מציגים את הפינגווינים שיצרו בתוך מרחב הצהרון המדמה את אנטארקטיקה.

הכנה מראש:

פריסת מרחב להצגה (2-3 שולחנות מחוברים לאורך) יצירת אזור "אנטארקטיקה" עם בריסטולים לבנים וכחולים אפשר לבנות מראש כמה משולשים כמו קרחונים הכנת שילוט: "תערוכת הקוטב הדרומי – אנטארקטיקה" אפשרות להוספת פתיתי שלג מנייר / צמר גפן

עזרים:

הפינגווינים שהתלמידים יצרו בריסטולים לבנים וכחולים צמר גפן / ניירות לבנים מדבקות שלג / אלמנטים קפואים דבק / סרט הדבקה לסידור התערוכה תמונה של מיקומה של יבשת אנטארטיקה.

מהלך הפעילות:

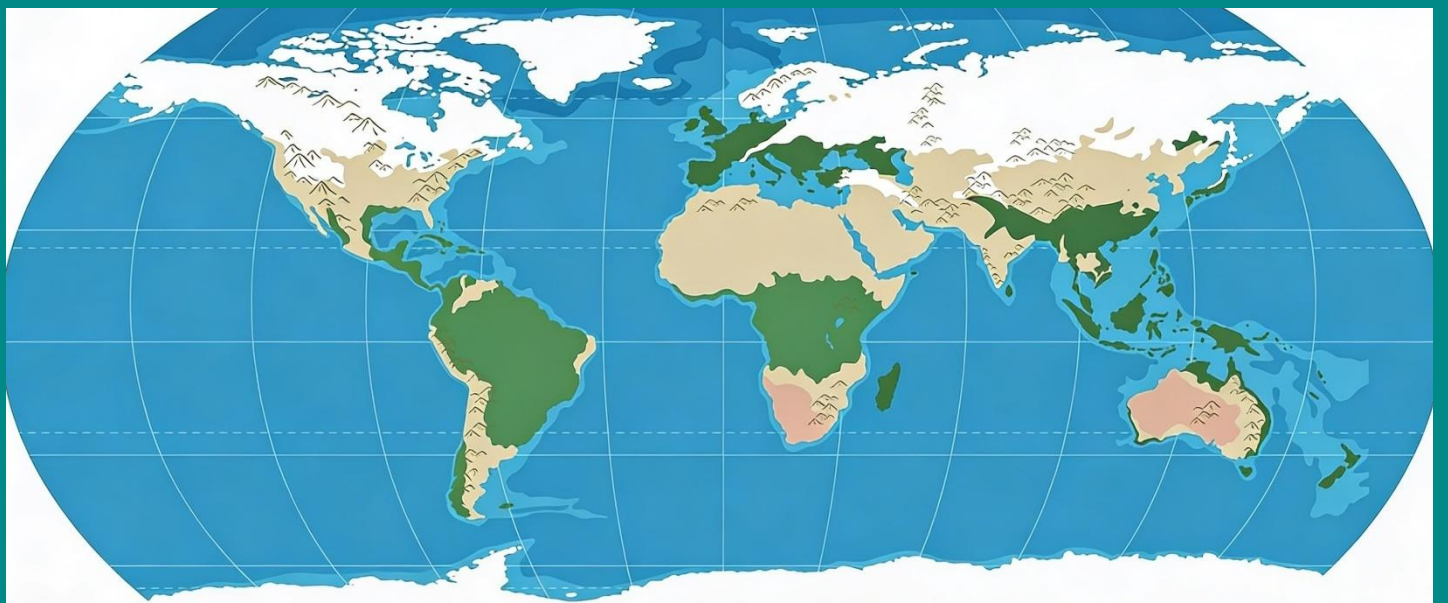
בעזרת התלמידים נסדר את השולחנות להצגת התערוכה, ניתן לתלמידים להכין את הבריסטולים, אל בד לבן ועוד ליצור את האווירה של יבשת אנטארקטיקה. נשאל את התלמידים שוב על מנת לזכור: איך קוראים למקום שבו חיים הפינגווינים? מה מיוחד בו? אנטארקטיקה – מקום קר מאוד, מלא קרח ושלג. יבשת אנטארקטיקה ממוקמת בקצה התחתון של כדור הארץ ומוקפת בים.

הראו להם את התמונה המצורפת.

נזמין כל תלמיד בתורו להניח את הפינגווין שלו בתערוכה.

נעודד אותם להציג את הפינגווין בקול: זה הפינגווין שלי... קוראים לו... והוא אוהב... נעודד את התלמידים להקשיב אחד לשני.

נזמין את התלמידים לקבל את בני המשפחה שבאים לאסוף אותם לבקר בתערוכת הקוטב הדרומי.

אנטארטיקה

פעילות פתיחה – המפלצת מאגם לוך - נס

המפלצת מאגם לוך נס היא דמות מאגדה מפורסמת מאוד. מספרים שבאגם גדול ועמוק מאוד בארץ סקוטלנד חי יצור מסתורי עם צוואר ארוך, קצת כמו דינוזאור מים. אנשים טוענים שראו אותה מציצה מהמים, אבל אף אחד לא הצליח להוכיח שהיא באמת קיימת. זו אגדה שמעוררת סקרנות, דמיון ושאלות.

עזרים:

תמונה של המפלצת מאגם לוך נס

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת במעגל ונאמר בקול שקט: היום נספר על אגם עמוק מאוד... מקום שקט ומסתורי. נשאל: מה לדעתכם יכול להסתתר בתוך מים עמוקים?

נראה תמונה ונשאל את התלמידים: מה אתם חושבים שזה? יש אנשים שאומרים שבאגם הנקרא לוך – נס שבארץ סקוטלנד, הם ראו מפלצת מיוחדת... האם אתם חושבים שהיא אמיתית או דמיונית?

נקשיב לתשובותיהם ונזכיר כי זו אגדה – סיפור שמזמין אותנו לדמיון ולשאלות.

כמו במצולות הים, גם באגם, יש מקומות עמוקים שאנחנו לא מכירים עד הסוף.

היום נצא לגלות בעלי חיים מסתוריים במים – אמיתיים ודמיוניים.

פעילות העשרה חינוכית –

היצור שלי במעמקים

הכנה מראש:

הדפסת ציור הקסם קצת יותר ממספר התלמידים - הדפים מצורפים בסוף התוכנית

מידע למובילים:

היום נכין יצירה ייחודית שכולה המצאה של הדימיון שלנו.

פנס הקסם שלנו יאיר את מעמקי הים ואת הייצור המיוחד שלנו שחי במעמקים.

עזרים:

דף שקף 4A כמספר התלמידים
דף בריסטול לבן כמספר התלמידים
דף בריסטול שחור כמספר התלמידים
כעשרה דפי בריסטול שחורים נוספים
לורדים שחורים (פרמננט)
עפרונות
טושים (שלא נמחקים משקף)
שדכן
מספריים

מהלך הפעילות:

נתחיל בהסבר עבור שימוש בדף המצורף – "עולם הים"

אם לא – פשוט הזמינו את התלמידים לצייר את היצור התת ימי שלהם ישירות על השקף.

הדגישו כי זה לא חייב להיות בעל חיים אמיתי – זה יכול להיות כל יצור דימוני שימצאו.

נחלק לתלמידים את הדפים המודפסים עם הציור "עולם הים"

ננחה את התלמידים להניח את דף השקף על הציור ובעזרת לורד שחור

לעבור בעדינות על הקווים של הציור.

לאחר שהעתיקו את הציור לשקף, יהפכו התלמידים את השקף

ויצבעו את הציור (בין הקווים השחורים) בטושים עפ"י בחירתם.

כשהציור מוכן וצבוע על השקף, יהפכו התלמידים שוב את הציור ויניחו אותו על הבריסטול השחור

ויחברו אותו בעזרת השדכן (את צידי הדף והחלק העליון של הציור) אל הדף השחור.

(להשאיר את הצד התחתון פתוח).

נניח לרגע את הציור בצד, בעזרת מספריים יגזרו התלמידים את אלומת הפנס מהדף הלבן ויגזרו מלבן מבריסטול שחור נוסף.

התלמידים יחברו בעזרת דבק / שדכן את אלומת האור לידיית הפנס.

ועתה שהפנס מוכן הראו לתלמידים כיצד להכניס בזהירות

את אלומת הפנס מהחלק התחתון של הציור

וראו איזה פלא, החיים במעמקי הים שלנו מתגלים במלוא הדרם.

הזכירו לתלמידים לרשום את שמם על שני חלקי היצירה (גם על הציור וגם על הפנס)

פעילות סיום – חיות בדימיון שלי

הכנה מראש:

המובילים יסמנו על הבריסטול קווים שיחלקו את הבריסטול לארבעה חלקים נחלק את התלמידים לארבע קבוצות.

עזרים:

2-3 בריסטולים לבנים גדולים
לורד שחור
לורדים בארבעה צבעים שונים

מהלך הפעילות:

משחק הציורים הוא משחק המשלב את דימיונם וכישוריהם של התלמידים. נזמין את התלמידים להתחלק לארבע קבוצות.

המובילים יציירו על כל החלקים של הבריסטול צורה אקראית אך זהה לכולם. נזמין מכל קבוצה נציג או נציגה שהמשימה שלהם תהיה להמשיך את הצורה המופשטת הקיימת לציור יותר ברור.

אפשר לצייר כמה ציורים על אותו בריסטול וכשמסתיים המקום אפשר להחליף בריסטול. היום נושא הציור שלנו הוא יצורים במעמקי הים. משחק מהנה שאפשר לשחק גם בזוגות וגם כל קבוצה בנפרד סביב שולחנות.

פעילות פתיחה – ימת כנרת

נפתח את היום במשחק המעודד חשיבה על חיסכון במים ובהזדמנות נכיר לתלמידים ימה שנמצאת כאן אצלנו בארץ ישראל ושיר מקסים שנכתב עליה.

עזרים:

דפי שקפים גזורים לשניים - חצי שקף לכל תלמיד
כוס עם מים וכפית

קישור לשיר "קסם על ים כנרת" מילים: מרדכי הוניג לחן: עממי

מהלך הפעילות:

נשאל את התלמידים האם הם מכירים את ימת הכנרת?
כשהתלמידים יתקנו אתכם ויאמרו ים כנרת, אז תסבירו להם שהכנרת אינו ים אלא אגם מאד גדול ולכן נקרא ימה.
נספר לתלמידים כי את חלק מהמים שמגיעים אלינו הביתה לברזים אנו מקבלים מימת הכנרת.
נשאל את התלמידים: אז אם כולנו משתמשים ולוקחים משם מים, איך הם לא נגמרים?
בכל חורף כשיורד גשם ימת הכנרת מתמלאה מחדש ומה קורה כשמגיע חורף ולא יורד הרבה גשם?
לפעמים לא יורדים הרבה גשמים ולכן אנו צריכים לחסוך ולא לבזבז מים סתם.

נחלק לכל תלמיד חצי דף שקף, נעבור בין התלמידים עם כוס המים ובעזרת הכפית שימו בזהירות טיפה על כל שקף.

נסביר לתלמידים כי מטרת המשחק היא לשמור על טיפת המים שלא תיפול אל הרצפה.

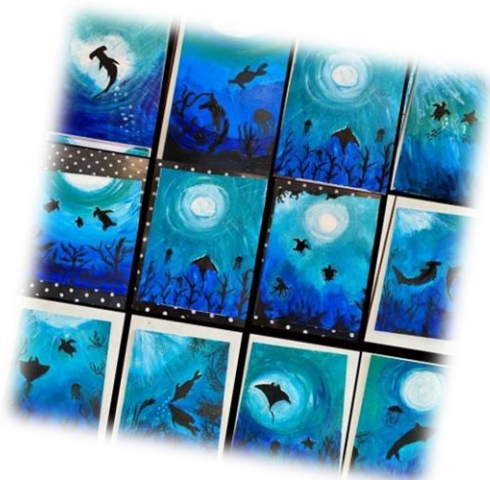
נשמיע ברקע את השיר על ימת הכנרת, כשהמוסיקה מתנגנת התלמידים יטיילו במרחב כשהמובילים יעצרו את המוסיקה כל התלמידים עוצרים ובודקים למי טיפת המים עדיין נמצאת על השקף.
תלמידים שהטיפה נפלה להם חוזרים למקומם ושוב נשמיע את המוסיקה והתלמידים ממשיכים לטייל.

המנצח או המנצחת במשחק הם מי שנשאר אחרון עם הטיפה על השקף.

פעילות העשרה חינוכית – מצולות הים באור וצל

בפעילות זו התלמידים יוצרים ציור עומק מרהיב של עולם תת ימי, תוך שילוב של אור, תנועה וצלליות של יצורי ים – בטכניקה מיוחדת עם צבעי פנדה היוצרת תחושה מים זורמים.

הכנה מראש: הדפסת דפי הצלליות

עזרים:

בריסטול לבן לכל תלמיד
צבעי פנדה (כחול, טורקיז, ירוק, לבן)
צבע פנדה שחור (לצלליות) לבוגרים
או לגזור צורות מתוך דפי הצלליות המצורפות
מספרים
דבק סטיק

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשולחנות העבודה ונספר כי היום ניצור ציור מיוחד של מצולות הים, מקום עמוק, שקט ומלא יצורים מיוחדים.

נשאל:

מה קורה ככל שיורדים עמוק יותר בים?
יש הרבה אור או מעט אור?

נזכיר כי במצולות יש אור מיוחד שמגיע מלמעלה... ובעלי החיים נראים כמו צללים.
נסביר לתלמידים את מהלך היצירה ואחר כך נאפשר להם ליצור כרצונם.
יצירת הרקע (המים)
נשתמש בצבעי פנדה כדי לצבוע את הדף בגוונים של ים.

נראה להם את הצמונה המצורפת לדוגמה.
למעלה – צבעים בהירים (תכלת, לבן)
למטה – צבעים כהים יותר (כחול, טורקיז, ירוק)

ננחה למרוח את הצבעים בצורה חופשית:
אפשר לצבוע בתנועות עגולות / גלים כדי ליצור תחושת מים.
כעת ניצור את מקור אור
נצייר עיגול בהיר בחלק העליון – זה האור שמגיע מהשמש.

אפשר להדגים לתלמידים כיצד להדגיש אותו עם לבן ותכלת בתנועות סיבוביות.
כשהרקע של מעמקי הים מוכן נוסיף את הצלליות של בעלי החיים
לבוגרים - נשתמש בצבע פנדה שחור ונצייר: דגים, מדוזות, לווייתן / דולפין,
אלמוגים / צמחי ים,
נעודד ציור בתנועות חופשיות, אין צורך לדייק.
אפשר לצייר את החיות או לגזור אותן מדף הצלליות.

לבסוף אפשר להוסיף פרטים:
להוסיף בועות קטנות (נקודות לבנות)
קרני אור מלמעלה
צמחים בתחתית

כשהיצירות מוכנות - נזמין את התלמידים להציג את היצירה:

זה הים שלי...
ובעלי החיים שבו הם...
אפשר לשאול את התלמידים שמציגים: מי גר בציור שלכם?
במצולות הים יש עולם שלם של אור, צל ודמיון – וכל אחד יצר עולם מיוחד משלו.

פעילות סיום – כנפיים או סנפירים

עזרים:

מחשב / רמקולים

קישור לשיר המקורי בצרפתית

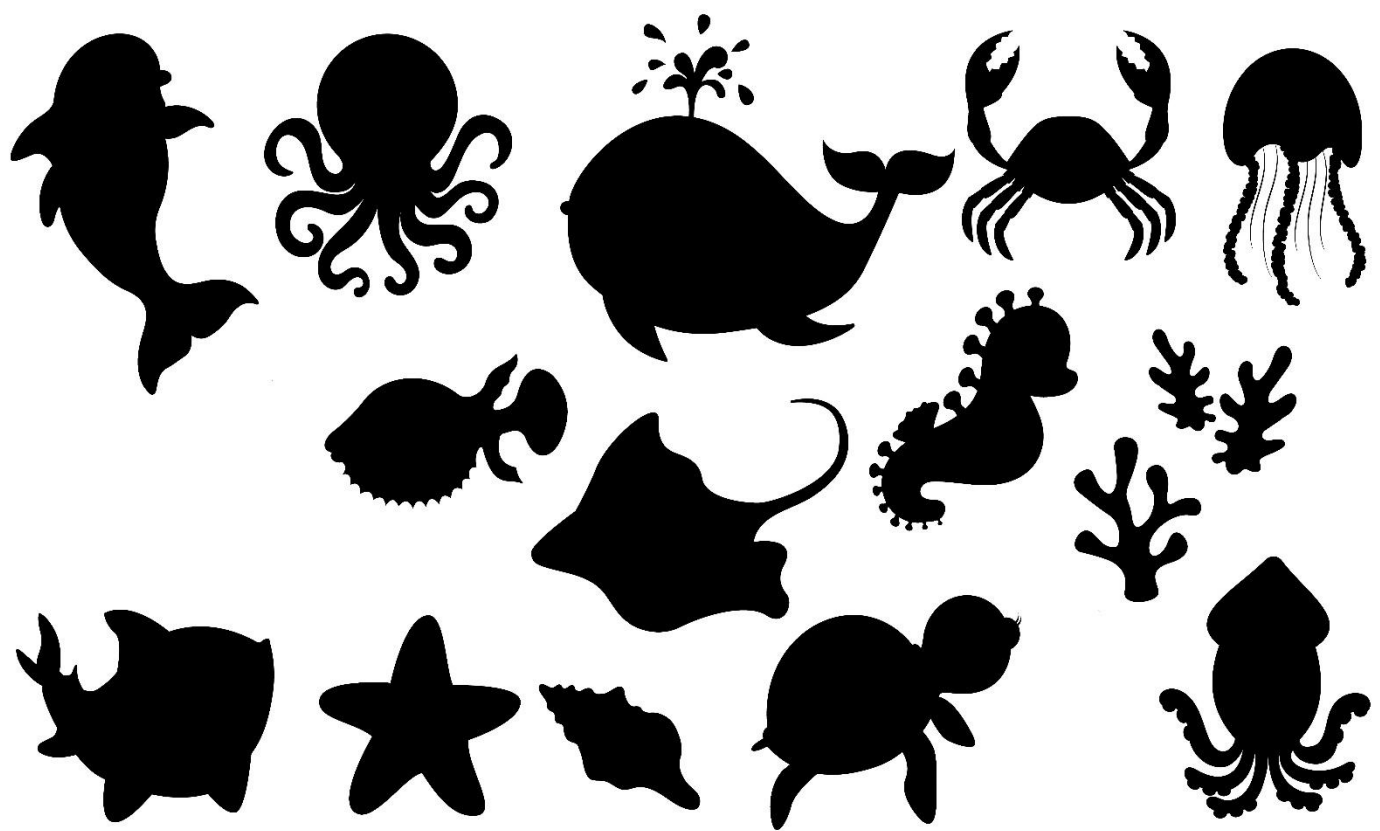
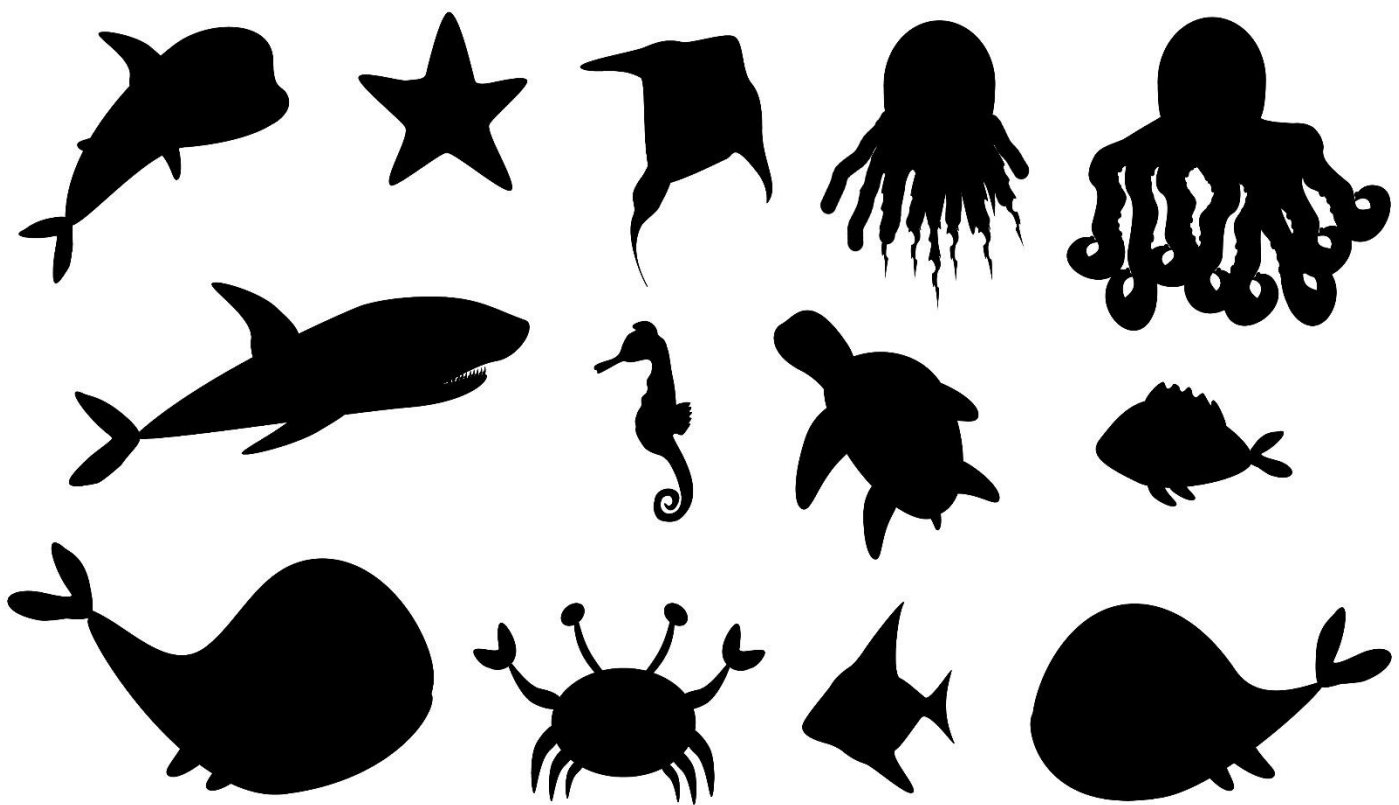
קישור לשיר המתורגם בעברית

קישור לריקוד עם התנועות

מהלך הפעילות:

נסיים את היום בריקוד משעשע שכולם רוקדים יחדיו. הריקוד נקרא ריקוד הציפורים אך אנחנו
נהפוך אותו לריקוד הסנפירים ונשתעשע יחדיו.

המובילים מוזמנים לצפות בסרטון עם התנועות על מנת להיזכר וללמד את התלמידים.
אתם מוזמנים להשמיע לתלמידים את השיר המקורי ולאחר מכן להשמיע ולרקוד גם
עם השיר המתורגם לעברית.

רשימת עזרים לתוכנית זו:

מחשב רמקולים מקרן
תמונות של לוויתן אורקה
צלחת נייר עגולה או בריסטול עגול
ניירות צבעוניים (כחול, תכלת, לבן, צהוב)
גזירות מוכנות / שבלונות של לוויתן (או ציור חופשי)
טושים
דבק
מספריים
שיפוד עץ קטום או מקל רופא ארוך
סלטייפ / דבק חזק
דף להדפסה מראש - לוויתן
ניירות עיתונים
בריסטול שחור
כפות חד פעמיות לבנות
בריסטול לבן (לבטן – אופציונלי אם לא משתמשים בכף בלבד)
בריסטול כתום / צהוב (למקור ורגליים)
עיניים זזות / ציור בטוש
מנקי מקטרות צבעוניים (לאוזניות / קישוט – לא חובה)
דבק
מספריים
טושים
בריסטולים לבנים וכחולים
צמר גפן / ניירות לבנים
מדבקות שלג / אלמנטים קפואים
דבק / סרט הדבקה לסידור התערוכה
תמונה של המפלצת מאגם לוך נס
דף שקף 4A כמספר התלמידים
דף בריסטול לבן כמספר התלמידים
דף בריסטול שחור כמספר התלמידים
דפים להדפסה עולם הים (לצעירים) שימו לב הדפים מצורפים בסוף התוכנית
כעשרה דפי בריסטול שחורים נוספים
לורדים שחורים (פרמננט)
עפרונות
טושים (שלא נמחקים משקף)
שדכן
מספריים
2-3 בריסטולים לבנים גדולים
לורד שחור
לורדים בארבעה צבעים שונים
דפי שקפים גזורים לשניים - חצי שקף לכל תלמיד
בריסטול לבן לכל תלמיד
צבעי פנדה (כחול, טורקיז, ירוק, לבן)
צבע פנדה שחור (לצלליות) לבוגרים
או לגזור צורות מתוך דפי הצלליות המצורפות

ספרים:

"סתם ים" - מאת: ענת ורשבסקי • איורים: ענת ורשבסקי

